

Nacrt Zakona o računovodstvu

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se računovodstvo pravnih lica, razvrstavanje pravnih lica i grupa pravnih lica, knjigovodstvene isprave i poslovne knjige, uslovi i način vođenja poslovnih knjiga, Registar pružalaca računovodstvenih usluga, izdavanje i oduzimanje dozvole za pružanje računovodstvenih usluga, popis imovine i obaveza, sastavljanje, dostavljanje i javno objavljivanje godišnjih finansijskih izvještaja i konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja, sadržaj godišnjeg izvještaja menadžmenta, organizacija računovodstva, izvještaj o održivosti, izvještaj o plaćanjima javnom sektoru, izvještaj o informacijama o porezu na dobit, uslovi i način vršenja procjene vrijednosti imovine, nadzor nad primjenom ovoga Zakona kao i kaznene odredbe i druga pitanja od značaja za računovodstvo.

Obveznici primjene

Član 2

Odredbe ovog zakona se odnose na pravna lica registrovana za obavljanje privrednih djelatnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Pravna lica u smislu ovog zakona su privredna društva koja su osnovana u Crnoj Gori u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva i drugim posebnim propisima, Centralna banka Crne Gore, kreditne i druge finansijske institucije, Razvojna banka Crne Gore, društva za osiguranje i reosiguranje (u daljem tekstu: osiguravajuća društva), investiciona društva, investicioni fondovi, društva za upravljanje investicionim fondovima, dobrovoljni penzionim fondovi, društva za upravljanje dobrovoljnim penzionim fondovima, druge kolektivne investicione šeme, zadruge i ustanove koje obavljaju djelatnost radi sticanja dobiti, pravna lica koja u skladu sa posebnim propisima primjenjuju odredbe ovog zakona, kao i druga pravna lica utvrđena ovim zakonom.

Odredbe ovog zakona odnose se i na pravna lica i druge oblike organizovanja koje je pravno lice osnovalo u inostranstvu, ako za njih propisima tih država nije utvrđena obaveza vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja finansijskih izvještaja.

Odredbe ovog zakona odnose se i na ogranke i druge organizacione djelove pravnih lica sa sjedištem u inostranstvu, koji obavljaju privrednu djelatnost u Crnoj Gori, ako posebnim propisima nije drugačije uređeno.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na pravna lica shodno se primjenjuju na preduzetnike koji ostvaruju prihode od samostalne djelatnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje oporezivanje dohotka fizičkih lica.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na pravna lica shodno se primjenjuju na pravna lica u stečaju i postupku likvidacije.

Ovaj zakon ne primjenjuje se na računovodstvo i završni račun budžeta države, odnosno jedinice lokalne samouprave.

Odredbe ovog zakona ne odnose se na organizacije, saveze, udruženja, ustanove, komore, sindikate, unije te sva druga pravna lica kojima osnovna svrha osnivanja i djelovanja nije sticanje dobiti i za koje iz posebnih propisa proizilazi da su neprofitnog karaktera.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) finansijski iskazi u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (u daljem tekstu: MRS), odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (u daljem tekstu: MSFI) su:
 - iskaz o finansijskoj poziciji (u daljem tekstu: bilans stanja);
 - iskaz o ukupnom rezultatu (u daljem tekstu: bilans uspjeha);
 - iskaz o novčanim tokovima;
 - iskaz o promjenama na kapitalu;
 - napomene uz finansijske iskaze;
- 2) finansijski izvještaji su skup finansijskih iskaza i drugih pratećih izvještaja koji obuhvataju i izvještaje menadžmenta, mišljenja i druge isprave;
- 3) Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (The International Accounting Standards Board) (u daljem tekstu: IASB) je nezavisno regulatorno tijelo Fondacije za međunarodne standarde finansijskog izvještavanja (International Financial Reporting Standards Foundation - IFRS Foundation);
- 4) Međunarodna federacija računovođa (International Federation of Accountants) (u daljem tekstu: IFAC), koja je globalno profesionalno tijelo iz oblasti računovodstvene profesije;
- 5) IFRIC (Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izvještavanja - International Financial Reporting Interpretations Committee) je komitet IASB zadužen za analizu pitanja iz oblasti računovodstva u kontekstu postojećih Međunarodnih računovodstvenih standarda - MRS (IAS) i Okvira IASB;
- 6) statistički aneks je izvještaj sa podacima o pravnom licu, koji se dostavlja uz finansijske iskaze;
- 7) zavisno pravno lice je pravno lice koje je pod kontrolom matičnog pravnog lica;
- 8) grupa pravnih lica je matično pravno lice i sva njegova zavisna pravna lica;
- 9) povezana pravna lica su dva ili više pravnih lica u okviru grupe pravnih lica;
- 10) projekti su operativne aktivnosti koje su uređene jednim ugovorom, licencom, zakupom, koncesijom i čine osnovu za plaćanje obaveza prema nadležnom organu, a ako je više takvih ugovora značajno međusobno povezano, onda se smatraju jednim projektom.

- 11) Međunarodni standardi za procjenu vrijednosti (MSPV) su standardi i odgovarajuća objašnjenja standarda, izdata ili prihvaćena od strane Savjeta međunarodnih standarda procjene vrijednosti (International Valuation Standards Council - IVSC);
- 12) Evropski standardi za procjenu vrijednosti (ESPV) su standardi i odgovarajuća objašnjenja standarda, izdata ili prihvaćena od Evropskog udruženja saveza procjenjivača (The European Group of Valuers' Associations - TEGOVA);
- 13) treća zemlja je država koja nije članica Evropske unije.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 4

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Obaveze pravnih lica

Član 5

Pravna lica dužna su da vođenje poslovnih knjiga, popis imovine i obaveza, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i objelodanjivanje informacija u finansijskim i drugim izvještajima vrše u skladu sa ovim zakonom i na osnovu njega donesenim propisima, primjenjujući pri tome međunarodne standarde finansijskog izvještavanja kao i osnovna načela knjigovodstva.

Razvrstavanje pravnih lica

Član 6

Pravna lica, u smislu ovog Zakona, razvrstavaju se na mikro, mala, srednja i velika zavisno od pokazatelja/kriterijuma utvrđenih na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju godišnji finansijski iskazi.

U zavisnosti od prosječnog broja zaposlenih tokom poslovne godine, iznosa ukupnog prihoda na godišnjem nivou i iznosa ukupne aktive, pravna lica razvrstavaju se na:

1) mikro pravna lica koja ne prelaze dva od sljedeća tri kriterijuma:

- prosječan broj zaposlenih tokom poslovne godine do deset;
- ukupan prihod na godišnjem nivou do 900.000,00 €;
- ukupna aktiva do 450.000,00 €.

2) mala pravna lica koja ne prelaze dva od sljedeća tri kriterijuma:

- prosječan broj zaposlenih tokom poslovne godine do 50;
- ukupan prihod na godišnjem nivou do 10.000.000,00 €;
- ukupna aktiva do 5.000.000,00 €.

3) srednja pravna lica, koja nijesu mikro i mala pravna lica, a koja ne prelaze dva od sljedeća tri kriterijuma:

- prosječan broj zaposlenih tokom poslovne godine do 250;
- ukupan prihod na godišnjem nivou do 50.000.000,00 €;
- ukupna aktiva do 25.000.000,00 €.

4) velika pravna lica koja prelaze dva od tri kriterijuma iz tačke 3 ovog stava.

Razvrstavanje u skladu sa kriterijumima iz stava 1 ovog člana, vrši pravno lice samostalno na dan sastavljanja finansijskih iskaza i dobijene podatke na osnovu kojih je izvršeno razvrstavanje koristi za narednu poslovnu godinu.

Novoosnovana pravna lica razvrstavaju se, u skladu sa stavom 1 ovog člana, na osnovu podataka iz finansijskih iskaza tekuće poslovne godine i broja mjeseci poslovanja, a utvrđeni podaci koriste se za tekuću i narednu poslovnu godinu.

Prosječan broj zaposlenih izračunava se na način da se ukupan broj zaposlenih krajem svakog mjeseca, uključujući i zaposlene u inostranstvu, podijeli sa brojem mjeseci u poslovnoj godini, odnosno brojem mjeseci poslovanja pravnog lica.

Obveznici primjene ovog zakona dužni su da donesu Odluku o razvrstavanju, u smislu ovog člana, i da istu objelodane u napomenama uz godišnje finansijske iskaze.

Ako na dan sastavljanja bilansa stanja, u dvije uzastopne finansijske godine dođe do odstupanja od graničnih vrijednosti dva od tri kriterijuma iz stava 1 ovog člana, pravno lice dužno je da izvrši svoje razvrstavanje u odgovarajuću kategoriju za narednu poslovnu godinu.

Razvrstavanje grupe pravnih lica

Član 7

Grupe pravnih lica, u smislu ovog zakona, razvrstavaju se na male, srednje i velike u zavisnosti od pokazatelja/kriterijuma utvrđenih na konsolidovanoj osnovi na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju godišnji konsolidovani finansijski iskazi.

Kriterijumi na osnovu kojih se grupa pravnih lica razvrstava su: prosječan broj zaposlenih tokom poslovne godine, iznos ukupnog prihoda na godišnjem nivou i iznos ukupne aktive.

Male grupe su grupe pravnih lica koje na dan sastavljanja bilansa stanja matičnog pravnog lica na konsolidovanoj osnovi, ne prelaze dva od sljedeća tri kriterijuma:

- prosječan broj zaposlenih tokom poslovne godine do 50;
- ukupan prihod na godišnjem nivou do 10.000.000,00 €;
- ukupna aktiva do 5.000.000,00 €.

Srednje grupe su grupe pravnih lica koje nijesu male grupe pravnih lica, a koje na dan sastavljanja bilansa stanja matičnog pravnog lica na konsolidovanoj osnovi, ne prelaze dva od sljedeća tri kriterijuma:

- prosječan broj zaposlenih tokom poslovne godine do 250;
- ukupan prihod na godišnjem nivou do 50.000.000,00 €;

- ukupna aktiva do 25.000.000,00 €.

Velike grupe su grupe pravnih lica koje na dan sastavljanja bilansa stanja na konsolidovanoj osnovi, prelaze dva od tri kriterijuma iz stava 3 ovog člana.

Ako na dan sastavljanja bilansa stanja, u dvije uzastopne finansijske godine dođe do odstupanja od graničnih vrijednosti dva od tri kriterijuma iz st. 2 i 3 ovog člana, grupa pravnih lica dužna je da izvrši svoje razvrstavanje u odgovarajuće grupe za narednu poslovnu godinu.

Grupa pravnih lica može da izvrši razvrstavanje u odgovarajuće grupe na osnovu ukupnog bilansa stanja i bilansa uspjeha prije konsolidacionih eliminacija uz uvećanje za 20% ukupne aktive i ukupnog prihoda iz st. 2 i 3 ovog člana.

Matično pravno lice dužno je da donese Odluku o razvrstavanju, u smislu ovog člana, i da istu objelodani u napomenama uz godišnje konsolidovane finansijske iskaze.

Računovodstveni poslovi, dokumentacija i poslovna godina

Član 8

Računovodstveni poslovi su prikupljanje i obrada podataka na osnovu knjigovodstvenih isprava, priprema i vođenje poslovnih knjiga, priprema i sastavljanje godišnjih finansijskih izvještaja i godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja te prikupljanje i obrada podataka u vezi s pripremom i sastavljanjem drugih izvještaja u skladu sa ovim zakonom, te finansijskih podataka za statističke, poreske i druge potrebe.

Računovodstvena dokumentacija obuhvata naročito knjigovodstvene isprave, poslovne knjige, godišnje finansijske izvještaje i godišnje konsolidovane finansijske izvještaje te druge izvještaje u skladu sa ovim zakonom.

Pravno lice dužno je da osigura da računovodstvena dokumentacija bude tačna, potpuna, provjerljiva, razumljiva i zaštićena od oštećenja i promjena.

Pravno lice je dužno da preduzme mjere da računovodstvena dokumentacija bude zaštićena od gubitka, oštećenja i osigura da potrebna tehnička oprema, nosači podataka i softver budu zaštićeni od zloupotrebe, oštećenja, uništenja, neovlašćenog korišćenja, neovlašćenog pristupa, gubitka, krađe ili otuđenja.

Pravno lice je dužno da u svojim poslovnim knjigama evidentira sve knjigovodstvene promjene u poslovnoj godini.

Poslovna godina u smislu ovog zakona je kalendarska godina.

Poslovnom godinom smatraju se i izvještajni periodi kraći od jedne kalendarske godine tj. 12 mjeseci ako su posljedica osnivanja pravnog lica, statusne promjene, prestanka poslovanja po skraćenom postupku bez likvidacije te otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije.

II. KNJIGOVODSTVENE ISPRAVE I POSLOVNE KNJIGE

Knjigovodstvena isprava

Član 9

Knjigovodstvena isprava je svaki interno ili eksterno sastavljen pisani dokument ili elektronski zapis o poslovnom događaju koja obuhvata sve podatke potrebne za knjiženje te predstavlja osnovu za unos podataka o poslovnom događaju u poslovne knjige.

Knjigovodstvena isprava mora nedvosmisleno i istinito sadržati sve podatke o poslovnom događaju.

Knjigovodstvena isprava sastavlja se u potrebnom broju primjeraka na mjestu i u vrijeme nastanka poslovne promjene.

Knjigovodstvena isprava koja je sastavljena u jednom primjerku može se otpremiti ako su podaci iz takve isprave stalno dostupni.

Odgovornost za knjigovodstvene isprave

Član 10

Lice koje sastavlja knjigovodstvenu ispravu odgovorno je za istinitost i potpunost podataka u ispravi, za njenu računsku tačnost i da ona vjerodostojno prikazuje nastalu poslovnu promjenu.

Osoba ovlašćena za zastupanje pravnog lica ili osoba na koju je internim pravilima i procedurama preneseno ovlašćenje za potpisivanje knjigovodstvene isprave garantuje svojim potpisom na izdatoj knjigovodstvenoj ispravi da je ona vjerodostojna, istinita i računski tačna.

Knjigovodstvena isprava, sastavljena kao elektronski zapis, sadrži potpis ili drugu identifikacionu oznaku odgovornog lica, odnosno lica ovlašćenog za izdavanje knjigovodstvene isprave, odnosno elektronski potpis u skladu sa zakonom.

Račun za gotovinski promet kod obveznika fiskalizacije može umjesto imena i prezimena osobe koja je odgovorna za njegovo izdavanje sadržati oznaku operatera (osobe) na naplatnom uređaju.

Dnevnik, glavna knjiga i pomoćne evidencije

Član 11

Poslovne knjige predstavljaju jednoobrazne evidencije o stanju i promjenama na imovini, obavezama i kapitalu, prihodima i rashodima te vanbilansnoj imovini i vanbilansnim obavezama pravnih lica i preduzetnika.

Pravno lice, odnosno preduzetnik je dužan voditi poslovne knjige po načelu dvojnog knjigovodstva.

Pravno lice, odnosno preduzetnik je dužan voditi poslovne knjige koje čine dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige (evidencije).

Dnevnik je poslovna knjiga u koju se knjigovodstvene promjene, nastale u određenom izvještajnom periodu, unose hronološki.

Dnevnik se može uspostaviti kao jedinstvena poslovna knjiga ili kao više poslovnih knjiga koje su namijenjene za evidentiranje poslovnih promjena određenih bilansnih ili vanbilansnih stavki.

Glavna knjiga je systemska evidencija svih knjigovodstvenih promjena nastalih na finansijskom položaju i uspješnosti poslovanja u određenom izvještajnom periodu u kojoj se ti događaji grupišu prema njihovoj vrsti, a na osnovu unaprijed pripremljenih konta koja, u skladu s potrebama pravnog lica odnosno preduzetnika, predstavljaju osnovu za sastavljanje finansijskih izvještaja.

Pomoćne knjige su analitičke evidencije i druge pomoćne evidencije koje pravno lice vodi na osnovu specifičnosti djelatnosti koju obavlja. Ako pravno lice koristi pomoćne evidencije, dužano je da ažurno prenosi proknjižene promjene ili njihova salda u glavnu knjigu.

Vođenje poslovnih knjiga

Član 12

U poslovne knjige unose se podaci na osnovu knjigovodstvenih isprava.

Poslovne knjige otvaraju se početkom poslovne godine na osnovu zaključnog bilansa sastavljenog na kraju prethodne poslovne godine ili na osnovu popisa imovine i obaveza kod novoosnovanih pravnih lica ili na osnovu knjigovodstvene isprave.

Pomoćne evidencije otvaraju se donosom stanja iz poslovnih knjiga zaključenih na kraju prethodne poslovne godine.

Pravno lice je dužno da vodi poslovne knjige na način da osigura kontrolu unesenih podataka, ispravnost unosa podataka, čuvanje podataka, mogućnost korištenja podataka, mogućnost dobijanja uvida u promet i stanja na računima glavne knjige te mogućnost uvida u vremenski slijed obavljenog unosa poslovnih događaja.

Poslovne knjige se vode u pisanoj ili elektronskoj formi.

Pravno lice je dužno poštovati načelo da početna stanja konta iskazana u bilansu na prvi dan izvještajnog perioda moraju biti identična završnim stanjima istih konta na zadnji dan prethodnog izvještajnog perioda.

Pravno lice zaključuje svoje poslovne knjige naročito na:

1. zadnji dan poslovne godine;
2. dan koji prethodi statusnoj promjeni;
3. dan prestanka obavljanja djelatnosti;
4. dan koji neposredno prethodi otvaranju stečajnog postupka ili pokretanju postupka likvidacije;

5. drugim slučajevima u kojima je neophodno zaključiti poslovne knjige.

Pravno lice je dužno u izvještajnom periodu od dana pokretanja postupka likvidacije otvoriti poslovnu godinu te zatvoriti svoje poslovne knjige s danom zaključenja postupka likvidacije.

Čuvanje knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga i finansijskih izvještaja

Član 13

Pravno lice je dužno da uredno čuva knjigovodstvene isprave, poslovne knjige i finansijske izvještaje, i to:

- 1) dnevnik, glavnu knjigu i finansijske izvještaje (godišnji račun), najmanje deset godina;
- 2) godišnje obračune zarada zaposlenih lica ili originalne isplatne liste za periode za koje se ne raspoložuje godišnjim obračunima potpisanim od strane zaposlenih, trajno;
- 3) knjigovodstvene isprave na osnovu kojih su vršena knjiženja u dnevnik i glavnu knjigu, najmanje pet godina;
- 4) pomoćne knjige (evidencije) i finansijske izvještaje za kraće izvještajne periode, najmanje pet godina;
- 5) knjigovodstvene isprave na osnovu kojih su vršena knjiženja u pomoćnim evidencijama, najmanje pet godina;
- 6) prodajni i kontrolni blokovi, pomoćni obrasci i slična dokumentacija i isprave koje se odnose na poslove platnog prometa u instituciji koja obavlja platni promet najmanje pet godina.

Rok čuvanja knjigovodstvenih isprava i poslovnih knjiga počinje teći zadnjeg dana poslovne godine na koju se odnose poslovne knjige u koje su isprave unesene.

Knjigovodstvene isprave, poslovne knjige i finansijski izvještaji čuvaju se u originalu ili korišćenjem drugih sredstava arhiviranja, u skladu sa zakonom.

Pravno lice je dužno da knjigovodstvene isprave i poslovne knjige čuva na teritoriji Crne Gore u poslovnim prostorijama tog pravnog lica, odnosno preduzetnika, odnosno kod pravnih lica ili preduzetnika kojima je povjereno vođenje ili čuvanje poslovnih knjiga.

Pravno lice može odlučiti da čuva knjigovodstvene isprave i poslovne knjige izvan područja Crne Gore, ali samo u nekoj od članica Evropske Unije.

U slučaju iz stava 5 ovog člana, pravno lice je dužno da bez odlaganja o tome obavijesti Poresku upravu.

U slučaju iz stava 4 i 5 ovog člana, pravno lice odnosno preduzetnik je u svakom trenutku odgovorno za knjigovodstvene isprave i poslovne knjige te mora organima nadležnim za nadzor, na njihov zahtjev, bez odgađanja omogućiti njihovo korištenje za potrebe nadzora.

Pri otvaranju postupka likvidacije ili stečaja, knjigovodstvene isprave i poslovne knjige se predaju likvidacionom odnosno stečajnom upravniku koji je dužan da obezbijedi čuvanje preuzete dokumentacije u skladu sa ovim zakonom i nakon okončanja postupka likvidacije odnosno stečaja.

Lica ovlašćena za vođenje poslovnih knjiga

Član 14

Poslovne knjige vodi i finansijske iskaze pravnog lica sastavlja lice određeno opštim aktom pravnog lica. Opštim aktom se uređuju školska sprema, radno iskustvo i ostali uslovi za lice koje je odgovorno za vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih iskaza.

Potrebna školska sprema, radno iskustvo i osposobljenost lica za samostalno vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izvještaja treba da odgovara zahtjevima obima i složenosti poslova u računovodstvu pravnog lica, složenosti organizacije računovodstva poslovnog subjekta i složenosti obrazloženja računovodstvene politike u finansijskim izvještajima koji se objelodanjuju.

Vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih iskaza iz stava 1 ovog člana, može da vrši lice koje je u radnom odnosu kod pravnog lica a koje nije kažnjavano za krivična djela koja ga čine nedostojnim za obavljanje poslova iz oblasti računovodstva.

Povjeravanje vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja finansijskih iskaza drugom pravnom licu, odnosno preduzetniku

Član 15

Vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih iskaza pravno lice može povjeriti ugovorom u skladu sa zakonom, pravnom licu ili preduzetniku, koji je upisan u Registar pružalaca računovodstvenih usluga.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, povezana pravna lica mogu povjeriti vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih iskaza svom povezanom pravnom licu.

Odredbe stava 1 i 2 ovog člana se ne odnose na Centralnu banku Crne Gore, kreditne i druge finansijske institucije, Razvojnu banku Crne Gore, osiguravajuća društva, investiciona društva, investicione fondove, društva za upravljanje investicionim fondovima, dobrovoljne penzione fondove, društva za upravljanje dobrovoljnim penzionim fondovima.

Pravno lice, odnosno preduzetnik, koje ima registrovanu pretežnu djelatnost za pružanje računovodstvenih usluga internim aktom određuje lice koje je odgovorno za vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih iskaza za klijente kojima se pružaju usluge vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja finansijskih iskaza.

Registar pružalaca računovodstvenih usluga

Član 16

Registar pružalaca računovodstvenih usluga (u daljem tekstu: Registar) vodi Ministarstvo finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo).

U Registar može biti upisano pravno lice, odnosno preduzetnik, koje ima dozvolu za pružanje računovodstvenih usluga izdatu u skladu sa ovim zakonom.

Registar iz stava 1 ovog člana se vodi na crnogorskom jeziku i redovno se ažurira i objavljuje na internet stranici Ministarstva.

Način vođenja i sadržinu Registra propisuje Ministarstvo.

Ministarstvo najmanje jednom godišnje izvještava Savjet za računovodstvo o pitanjima koja se tiču vođenja registra iz stava 1 ovog člana.

Dozvola za pružanje računovodstvenih usluga

Član 17

Pravno lice, odnosno preduzetnik, može se baviti pružanjem računovodstvenih usluga na teritoriji Crne Gore samo ukoliko posjeduje dozvolu za pružanje računovodstvenih usluga izdatu u skladu sa ovim zakonom.

Dozvolu iz stava 1 ovog člana rješenjem izdaje Ministarstvo, pravnom licu ili preduzetniku pod uslovom da:

- 1) ima registrovanu pretežnu djelatnost za pružanje računovodstvenih usluga;
- 2) osnivač i član organa upravljanja pravnog lica, odnosno preduzetnik, nije osuđen pravnosnažnom presudom za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova iz oblasti računovodstva;
- 3) internim aktom odnosno Ugovorom o radu odredi lice (ili više njih) koje je odgovorno za vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih iskaza klijenata;
- 4) obezbijedi adekvatne prostorno tehničke kapacitete za obavljanje djelatnosti.

Član organa upravljanja iz stava 2 tačka 2 ovog člana označava organe u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva.

U slučaju kad je lice iz stava 2 tačka 2 i stava 3 ovog člana strani državljanin sa regulisanim boravkom u Crnoj Gori, potrebno je dostaviti i dokaz da to lice u državi porijekla nije osuđeno pravnosnažnom presudom za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova iz oblasti računovodstva.

Uslovi koje treba da ispunjava lice(a) iz stava 2 tačka 3 su sljedeći:

- ima završen najmanje VII-1 nivo nacionalnog okvira kvalifikacija u obimu 240 kredita CSPK-fakultet ekonomskih nauka ili visoko obrazovanje drugog usmjerenja u obimu od najmanje 180 kredita CSPK uz uslov da to lice posjeduje profesionalno zvanje u oblasti računovodstva koje je stečeno kod profesionalne organizacije u Crnoj Gori članice Međunarodne federacije računovođa u skladu sa Crnogorskim obrazovnim računovodstvenim standardom CORS-1 ili licencu ovlašćenog revizora izdatu u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija;
- radno iskustvo od najmanje pet godina u kontinuitetu na poslovima računovodstva i sastavljanja finansijskih iskaza stečeno u 10 godina koje prethode podnošenju zahtjeva iz stava 13 ovog člana ili radno iskustvo u trajanju od najmanje tri godine na poslovima revizije;

- dokaz da lice nije osuđivano pravnosnažnom presudom za krivično djelo koja ga čini nedostojnim za obavljanje poslova iz oblasti računovodstva;
- dokaz o crnogorskom državljanstvu ili stalnom boravku u Crnoj Gori.

Radi održavanja teorijskog znanja i stručnih vještina, lice iz stava 2 tačka 3 i stava 4 ovog člana je dužno da se kontinuirano profesionalno edukuje i usavršava u skladu sa Crnogorskim obrazovnim računovodstvenim standardom CORS-1.

Pravno lice, odnosno preduzetnik, kome je izdata dozvola za pružanje računovodstvenih usluga je dužno jednom godišnje do 15. februara tekuće za prethodnu godinu da izvještava Ministarstvo o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji iz stava 6 ovog člana.

Profesionalna edukacija i usavršavanje iz stava 6 ovog člana se bliže uređuje propisom Ministarstva.

Lice iz stava 2 tačka 3 ovog člana ne može istovremeno biti odgovorno lice za vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih iskaza klijenata kod više registrovanih pružalaca računovodstvenih usluga.

Izuzetno od stava 5 tačka 1 ovog člana, poslovne knjige velikih pravnih lica može voditi lice koje ima zvanje sertifikovanog računovođe u skladu sa članom 20 i 21 ovog zakona.

Izuzetno od stava 5 tačka 1 ovog člana, poslovne knjige mikro pravnih lica i preduzetnika može voditi i lice sa stečenim srednjim obrazovanjem (IV nivo nacionalnog okvira kvalifikacija) i odgovarajućim profesionalnim zvanjem, odnosno uz uslov da to lice posjeduje profesionalno zvanje u oblasti računovodstva, koje je stečeno kod profesionalne organizacije u Crnoj Gori, članice Međunarodne federacije računovođa, u skladu sa Crnogorskim obrazovnim računovodstvenim standardom CORS-1.

Lice iz stava 2 tačka 3 ovog člana, u slučaju prestanka angažmana kod pružaoca računovodstvenih usluga kod kojeg je određen kao odgovorno lice za vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih iskaza klijenata, dužno je da izvrši primopredaju svih knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga i finansijskih izvještaja novom odgovornom licu i o tome sačini izvještaj o primopredaji.

Zahtjev za izdavanje dozvole iz stave 1 ovog člana podnosi se Ministarstvu.

Formu i sadržinu zahtjeva za izdavanje dozvole iz stava 5 ovog člana, bliže uslove za dobijanje dozvole za pružanje računovodstvenih usluga kao i naknadu za izdavanje dozvole propisuje Ministarstvo.

Pravno lice, odnosno preduzetnik, koje ima izdatu dozvolu za pružanje računovodstvenih usluga iz stava 2 ovog člana, dužno je da obavijesti Ministarstvo o promjenama svih činjenica i okolnosti na osnovu kojih je upisano u Registar u roku od osam dana od dana nastanka promjene.

Oduzimanje dozvole i brisanje iz registra

Član 18

Pravnom licu, odnosno preduzetniku Ministarstvo rješenjem oduzima dozvolu za pružanje računovodstvenih usluga, ako:

- 1) prestane da ispunjava uslove na osnovu kojih je izdata dozvola;
- 2) se utvrdi da su podaci na osnovu kojih je dozvola izdata neistiniti;
- 3) u pružanju računovodstvenih usluga se ne pridržava odredbi ovog zakona;
- 4) pružalac računovodstvenih usluga ne otkloni nepravilnosti u roku određenom u postupku kontrole;
- 5) donese odluku o prestanku obavljanja djelatnosti ili prestane da postoji kao pravno lice, odnosno preduzetnik u skladu sa zakonom;
- 6) u drugim slučajevima propisanim ovim zakonom.

U postupku odlučivanja primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak, osim ukoliko ovim zakonom nije drukčije uređeno.

U skladu sa donesenim rješenjem o oduzimanju dozvole za pružanje računovodstvenih usluga, Ministarstvo vrši brisanje pravnog lica odnosno preduzetnika iz Registra.

Osiguranje od odgovornosti

Član 19

Pravno lice, odnosno preduzetnik, koje se bavi pružanjem računovodstvenih usluga subjektima od javnog interesa dužno je da zaključi ugovor o obaveznom osiguranju od odgovornosti za štetu koju bi svojim radom mogli nanijeti subjektu kojem pružaju računovodstvene usluge.

Pravno lice, odnosno preduzetnik, koje se bavi pružanjem računovodstvenih usluga dužno je da ugovor iz stava 1 ovog člana, zaključi danom početka pružanja računovodstvenih usluga subjektu od javnog interesa.

Sumu osiguranja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Sertifikovani računovođa

Član 20

Zvanje sertifikovanog računovođe može steći lice koje:

- 1) ima VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja;
- 2) ima tri godine radnog iskustva na računovodstvenim poslovima;
- 3) je položilo ispite utvrđene programom sertifikacije koji je utvrdilo Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova u skladu sa Crnogorskim obrazovnim računovodstvenim standardom CORS-1;
- 4) nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova iz oblasti računovodstva.

Polaganje ispita za sticanje zvanja sertifikovanog računovođe organizuje Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova.

Uslovi i način podnošenja dokumentacije koja se dostavlja za sticanje zvanja sertifikovanog računovođe propisuje Ministarstvo.

Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje poslova iz stava 2 ovog člana utvrđuje ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana i izdaje sertifikat.

Sertifikat stečen u inostranstvu

Član 21

Zvanje sertifikovanog računovođe može steći i lice koje je steklo zvanje sertifikovanog računovođe kod organizacije koja je članica IFAC-a, pod uslovom da je program po kome je podnosilac zahtjeva stekao stručne kvalifikacije, ekvivalentan programu obuke i polaganja ispita Ministarstva, odnosno pravnog lica kojem je povjereno vršenje tih poslova.

Bliže uslove i način podnošenja dokumentacije za priznavanje sertifikata stečenih kod organizacije koja je članica IFAC-a ili IASB-a propisuje Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova.

III POPIS IMOVINE I OBAVEZA

Popis imovine i obaveza

Član 22

Pravno lice je dužno na početku poslovanja popisati imovinu i obaveze i navesti njihove pojedinačne vrijednosti u količinama i u novčanom iznosu.

Pravno lice dužno je tokom poslovne godine, a najkasnije krajem poslovne godine, popisati imovinu i obaveze, s popisanim stvarnim stanjem uskladiti knjigovodstveno stanje i zaključiti poslovne knjige na dan 31. decembra poslovne godine.

Osim popisa iz stavka 2. ovoga člana, pravno lice je dužno popisati imovinu i obaveze u slučajevima statusnih promjena, otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije.

Način i rokove vršenja popisa iz stava 1 ovog člana, propisuje Ministarstvo.

IV FINANSIJSKO IZVJEŠTAVANJE I DRUGI IZVJEŠTAJI

Primjena standarda finansijskog izvještavanja

Član 23

Pravna lica su dužna da sastavljaju finansijske iskaze po MRS, odnosno po MSFI, koje je objavio IASB i utvrdilo i objavilo Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno

vršenje tih poslova i koje je od odgovarajućeg organa IFAC dobilo pravo na prevod i objavljivanje.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, mikro, mala i srednja pravna lica koja nisu subjekti od javnog interesa dužna su da sastavljaju finansijske iskaze u skladu sa MSFI za mala i srednja pravna lica, koje je objavio IASB i utvrdilo i objavilo Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova i koje je od odgovarajućeg organa IFAC dobilo pravo na prevod i objavljivanje.

Pravna lica iz stava 2 ovog člana mogu da sastavljaju finansijske iskaze i u skladu sa MSFI.

Ministarstvo odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje poslova iz stava 1 i 2 ovog člana, dužno je da objavi početak primjene svakog MRS i MSFI odnosno MSFI za mala i srednja pravna lica.

Ministarstvo odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje poslova iz stava 1 i 2 ovog člana, dužno je da do 31. januara tekuće godine javno objavi listu MRS i MSFI odnosno MSFI za mala i srednja pravna lica koji se koriste za finansijsko izvještavanje za tu poslovnu godinu.

Godišnji finansijski izvještaji

Član 24

Pravno lice dužno je da sastavi godišnje finansijske iskaze za poslovnu godinu koja je jednaka kalendarskoj, u obliku, sadržaju i na način propisan ovim zakonom i podzakonskim aktima donijetim na osnovu ovog zakona.

Obveznici ovog zakona su dužni da sastave godišnje finansijske izvještaje koje čine:

- 1) iskaz o finansijskoj poziciji (bilans stanja);
- 2) iskaz o ukupnom rezultatu (bilans uspjeha);
- 3) iskaz o novčanim tokovima;
- 4) iskaz o promjenama na kapitalu;
- 5) napomene uz finansijske iskaze.

Uz iskaze iz stava 2 ovog člana, priprema se i statistički aneks.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, mikro i mala pravna lica dužna su da sastave bilans stanja, bilans uspjeha, pojednostavljene napomene i statistički aneks.

Privredno društvo koje na datum bilansa stanja ima dobit raspoloživu za raspodjelu članovima društva u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva dužno je takvu dobit unijeti u ostale rezerve iz dobiti za pokriće:

- 1) neotpisanih troškova razvoja iskazanih u aktivu i
- 2) dobiti koja se može pripisati učešćima i koja je iskazana u bilansu uspjeha, u iznosu koji nije primljen niti se njegova isplata može zahtijevati ako standardi finansijskog izvještavanja dopuštaju ili zahtijevaju navedeni način iskazivanja troškova razvoja odnosno dobiti od učešća.

Formu i sadržaj obrazaca iz stava 2 ovog člana kao i pojednostavljene napomene iz stava 4 ovog člana propisuje Ministarstvo odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova.

Godišnji finansijski izvještaji moraju pružiti istinit i fer prikaz finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja pravnog lica.

Godišnje finansijske izvještaje pravno lice dužno je da sastavi i u slučajevima statusnih promjena, otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije nad pravnim licem, i to sa stanjem na dan koji prethodi danu nastanka statusne promjene, danu otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije.

Godišnji finansijski izvještaji sastavljaju se i za period od dana pokretanja postupka likvidacije do datuma završetka postupka likvidacije.

Konsolidovani iskazi

Član 25

Konsolidovani godišnji finansijski izvještaji su finansijski izvještaji grupe pravnih lica u kojoj jedno pravno lice (u daljem tekstu: matično pravno lice) ima kontrolu (dominantan uticaj) nad jednim ili više zavisnih pravnih lica prilikom utvrđivanja finansijskih i poslovnih politika, a prikazuje grupu kao cjelinu.

Godišnje konsolidovane finansijske izvještaje odnosno konsolidovani izvještaj menadžmenta dužno je da sastavi pravno lice koje ima sjedište u Crnoj Gori i koje u grupi pravnih lica predstavlja matično društvo.

Matično pravno lice dužno je da sastavlja, dostavlja i objavljuje konsolidovane finansijske izvještaje u skladu sa ovim zakonom, MRS i MSFI.

Matičnim pravnim licem, u smislu ovog zakona, smatra se pravno lice koje:

- 1) ima direktnu ili indirektnu većinu glasačkih prava u drugom pravnom licu;
- 2) ima pravo da imenuje ili razriješi većinu članova upravnog ili nadzornog odbora, ili izvršnih direktora drugog pravnog lica, kao član odnosno akcionar tog pravnog lica;
- 3) ima pravo da vrši odlučujuću kontrolu (dominantan uticaj) nad drugim pravnim licem čiji je akcionar ili član na osnovu ugovora zaključenog s tim pravnim licem, na osnovu osnivačkog akta, ili statuta tog pravnog lica;
- 4) je ostvarivanjem prava glasa kao člana ili akcionara zavisnih pravnih lica imenovalo većinu članova uprave ili nadzornog odbora, upravnog odbora ili izvršnih direktora, odnosno drugog upravljačkog ili nadzornog tijela tih pravnih lica, koji su tu funkciju obavljali u prethodnoj poslovnoj godini i obavljaju je u tekućoj poslovnoj godini do sastavljanja godišnjih finansijskih izvještaja;
- 5) ima kontrolu nad većinom glasačkih prava akcionara ili članova u zavisnom pravnom licu na osnovu sporazuma s drugim akcionarima ili članovima u tom pravnom licu i istovremeno je akcionar ili član;

- 6) na jedinstvenoj osnovi na osnovu ugovora, osnivačkog akta ili statuta upravlja matičnim ili zavisnim pravnim licem, ili
- 7) je dužno da primjenjuje MSFI pojedinačno ili kao grupa i da u skladu sa tim standardima sastavlja konsolidovane finansijske izvještaje.

U slučajevima iz stava 1 tač. 1, 2, 4 i 5 ovog člana glasačkim pravima, pravima imenovanja, odnosno pravima razrješenja koje ima matično pravno lice dodaju se ekvivalentna prava njegovih zavisnih pravnih lica i prava koja imaju druga lica u svoje ime, a za račun pravnih lica ili njegovih zavisnih pravnih lica, a oduzimaju se ekvivalentna prava koja se vrše u ime lica koje nije matično pravno lice ili njegovo zavisno pravno lice ili ih pravno lice vrši u okviru ugovorenog obezbjeđenja plaćanja pod uslovom da pravno lice glasa u skladu sa nalogom, odnosno u interesu lica koje je dalo sredstvo obezbjeđenja plaćanja.

Radi utvrđivanja kontrole (dominantnog uticaja) matičnog pravnog lica iz stava 1 tač. 1, 4 i 5 ovog člana od ukupnih glasačkih prava u zavisnom pravnom licu oduzimaju se glasačka prava koja ima to zavisno pravno lice, njegovo zavisno pravno lice ili lice koje djeluje u svoje ime, a za račun tih pravnih lica.

Izuzeca od konsolidacije

Član 26

Matično pravno lice nije dužno da sastavlja konsolidovane godišnje finansijske izvještaje za male grupe pravnih lica.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, matično pravno lice dužno je da za male grupe pravnih lica koje obuhvataju subjekte od javnog interesa sastavlja konsolidovane godišnje finansijske izvještaje.

Matično pravno lice, koje je zavisno pravno lice drugog matičnog pravnog lica nije dužno da sastavlja konsolidovane godišnje finansijske izvještaje i konsolidovani izvještaj menadžmenta, (izuzeto pravno lice), ako matično pravno lice:

- 1) nije emitent hartija od vrijednosti i drugih finansijskih instrumenata kojima se trguje na regulisanom tržištu;
- 2) je pod kontrolom drugog matičnog pravnog lica iz države članice Evropske unije;
- 3) je u najmanje 90% vlasništvu drugog matičnog pravnog lica uz odobrenje preostalih članova pravnog lica;
- 4) sa zavisnim pravnim licima, osim pravnih lica koja se u skladu sa zakonom ne uključuju u konsolidaciju, predstavlja predmet konsolidacije u konsolidovanim finansijskim izvještajima drugog matičnog pravnog lica iz države članice Evropske unije;
- 5) objavljuje konsolidovane godišnje finansijske izvještaje, konsolidovane izvještaje menadžmenta i pripadajuće revizorske izvještaje.

Subjekti od javnog interesa, iz stava 2 ovog člana su:

- pravna lica koja emituju hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na organizovanom tržištu;
- kreditne i druge finansijske institucije;
- osiguravajuća društva;
- pravna lica razvrstana u kategoriju velikih pravnih lica u skladu sa ovim zakonom;
- privredna društva čije je osnivač ili većinski vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave.

Revizija finansijskih iskaza

Član 27

Revizija godišnjih finansijskih i konsolidovanih finansijskih iskaza obavlja se u skladu sa propisima kojima se uređuje revizija.

Društvo za reviziju odnosno ovlašćeni revizor takođe daje:

- 1) mišljenje o usklađenosti izvještaja menadžmenta sa godišnjim finansijskim izvještajima za istu poslovnu godinu;
- 2) mišljenje da li je izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa ovim zakonom;
- 3) izjavu da li je na osnovu poznavanja poslovanja i poslovnog okruženja pravnog lica revizor identifikovao značajne pogrešne prikaze, sa opisom prirode pogrešnih prikaza.

Odredbe stava 2 tac. 1, 2 i 3 ovog člana primjenjuje se i na konsolidovane izvještaje menadžmenta.

Revizor je dužan da izvrši reviziju djelova izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja iz člana 15 stav 1 tac. 3 i 4 ovog zakona i o tome da mišljenje, u skladu sa stavom 2 ovog člana.

Izvještaj menadžmenta

Član 28

Veliko pravno lice, srednje pravno lice i pravno lice koje emituje hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na regulisanom tržištu, dužno je da sastavlja godišnji izvještaj menadžmenta i konsolidovani izvještaj menadžmenta.

Veliko pravno lice, srednje pravno lice i matično pravno lice koje je dužno da sastavlja konsolidovane finansijske iskaze i pravno lice koje emituje hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na regulisanom tržištu, dužno je da Poreskoj upravi dostavlja finansijske i konsolidovane finansijske izvještaje u skladu sa MRS i MSFI.

Izvještaj menadžmenta iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

- 1) kratak opis poslovnih aktivnosti i organizacione strukture pravnog lica;
- 2) istinit prikaz razvoja, analize finansijskog položaja i rezultata poslovanja pravnog lica, uključujući finansijske i nefinansijske pokazatelje primjerene za određenu vrstu poslovne aktivnosti, kao i informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela;

- 3) informacije o ulaganjima u cilju zaštite životne sredine;
- 4) planirani budući razvoj;
- 5) podatke o aktivnostima istraživanja i razvoja, a posebno ulaganjima u obrazovanje zaposlenih;
- 6) informacije o otkupu sopstvenih akcija, odnosno udjela;
- 7) postojanje poslovnih jedinica;
- 8) podatke o finansijskim instrumentima koji se koriste ako su od značaja za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja i za utvrđivanje aktive, pasive, finansijskog stanja i dobiti ili gubitaka;
- 9) informacije o ciljevima i metodama upravljanja finansijskim rizikom pravnog lica, uključujući politiku izbjegavanja ili smanjenja gubitaka za svaku veću vrstu najavljene transakcije za koju se koristi zaštita od rizika;
- 10) informacije o izloženosti pravnog lica rizicima cijena, kreditnim rizicima, rizicima likvidnosti i rizicima novčanog toka;
- 11) ciljeve i politike u upravljanju finansijskim rizicima, rizicima i neizvjesnostima poslovanja, zajedno sa politikom zaštite svake značajne vrste planirane transakcije za koju se koristi zaštita;
- 12) informacije o ključnim nematerijalnim resursima, ako je pravno lice obveznik izvještavanja o održivosti iz člana 32 ovoga Zakona, uz objašnjenje kako poslovni model pravnog lica u osnovi zavisi o ključnim nematerijalnim resursima i kako su takvi resursi izvor stvaranja vrijednosti za pravno lice;
- 13) izvještavanje o održivosti ako je pravno lice obveznik izvještavanja o održivosti iz člana 32 ovoga Zakona, uključujući izvještaj o provjeri izvještaja o održivosti, ako on nije uključen u revizorski izvještaj.

Pored informacija iz stava 3 tač. 1, 2 i 3 ovog člana, u konsolidovanom izvještaju menadžmenta, navode se podaci o:

- 1) stečenim sopstvenim akcijama ili udjelima, broju i nominalnoj vrijednosti ili, ako ne postoji nominalna vrijednost, knjigovodstvenoj vrijednosti svih akcija matičnog pravnog lica,
- 2) kao i akcija ili udjela zavisnih pravnih lica tog matičnog pravnog lica ili lica koja djeluju u svoje ime, a za račun tih pravnih lica;
- 3) osnovnim karakteristikama sistema unutrašnje kontrole i upravljanja rizikom za pravna lica koja su uključena kao cjelina u konsolidaciju.

Godišnji izvještaj menadžmenta i konsolidovani izvještaj menadžmenta za akcionarska društva, velika pravna lica, osiguravajuća društva, kreditne i druge finansijske institucije, klirinško-depozitna društva, berze, investiciona društva, investicione fondove, društva za upravljanje investicionim fondovima, dobrovoljne penzione fondove, društva za upravljanje dobrovoljnim investicionim fondovima i druge kolektivne investicione šeme sadrži prikaz pravila korporativnog upravljanja koje koriste.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, srednja pravna lica nijesu dužna da u izvještaj menadžmenta uključe nefinansijske informacije.

Izveštaji iz st. 1 i 2 ovog člana dostavljaju se Poreskoj upravi do 31. marta, tekuće za prethodnu godinu.

Mikro i mala pravna lica i preduzetnici nijesu dužni da sastavljaju izvještaj menadžmenta.

Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja

Član 29

Subjekti od javnog interesa dužni su da u godišnji izvještaj menadžmenta, kao poseban dio uključe naročito:

- 1) izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja sa informacijama o:
 - a. kodeksu korporativnog upravljanja koji je pravno lice dužno da primjenjuje;
 - b. kodeksu korporativnog upravljanja koji pravno lice dobrovoljno primjenjuje;
 - c. primijenjenim mjerama korporativnog upravljanja čija primjena nije obavezna u skladu sa ovim zakonom;
- 2) izjavu o odstupanju od primjene obaveznog ili dobrovoljno prihvaćenog kodeksa korporativnog upravljanja, sa navođenjem dijelova kodeksa korporativnog upravljanja od kojih odstupa sa razlozima za odstupanje;
- 3) opis glavnih elemenata sistema unutrašnje kontrole pravnog lica i upravljanja rizikom u odnosu na postupak finansijskog izvještavanja;
- 4) podatke o značajnim direktnim i indirektnim vlasnicima akcija pravnog lica, uključujući indirektno posjedovanje akcija u piramidalnim strukturama i uzajamnim udjelima, vlasnicima hartija od vrijednosti s posebnim pravima kontrole i opisom tih prava, ograničenjima prava glasa (ograničenja prava glasa na određeni procenat, broj glasova, periode ograničenja ostvarenja prava glasa) ili ako su u saradnji s pravnim licem finansijska prava iz hartija od vrijednosti odvojena od njihovog posjedovanja, pravila imenovanja i opoziva članova uprave, odnosno izvršnih direktora, nadzornog, ili upravnog odbora i statutom izvršenim promjenama ovlašćenja članova uprave, izvršnih direktora, nadzornog ili upravnog odbora, naročito u pogledu emitovanja akcija pravnog lica ili sticanja sopstvenih akcija;
- 5) podatke o sastavu i radu izvršnih, upravljačkih i nadzornih tijela i njihovih odbora.
- 6) opis politike raznolikosti koja se primjenjuje u vezi sa organima upravljanja pravnog lica s obzirom na aspekte (životna dob, pol ili obrazovanje i struka), kao i navođenje ciljeva politike raznolikosti, načina na koji se ona sprovodi i rezultate u izvještajnom periodu, a ako se takva politika ne sprovodi, izvještaj mora da sadrži obrazloženje nesprovođenja.

Izveštaj o plaćanju naknada javnom sektoru

Član 30

Subjekt od javnog interesa koji obavlja djelatnost u sektoru vađenja ruda i kamena ili djelatnosti sječe šuma, dužan je da sačini i objavi izvještaj o plaćenim koncesionim i drugim naknadama nadležnom organu.

Obaveza iz stava 1 ovog člana, ne odnosi se na zavisna ili matična pravna lica, ako su plaćanja pravnih lica nadležnim organima uključena u konsolidovani izvještaj o plaćanjima nadležnim organima koji sastavlja matično pravno lice u skladu sa članom 17 ovog zakona.

Ako ukupna plaćanja pravnog lica iz stava 1 ovog člana, kao jednokratno plaćanje ili kao niz vezanih plaćanja, u novcu ili naturi, ne prelaze 100.000,00 € u poslovnoj godini, pravno lice nije dužno da sastavlja izvještaj o plaćanju koncesionih i drugih naknada.

Izvještaj o plaćanju nadležnim organima naročito sadrži podatke o djelatnostima iz stava 1 ovog člana i novčane iznose, i to:

- 1) ukupan iznos plaćen nadležnim organima;
- 2) ukupan novčani iznos po vrstama plaćanja i to:
 - a. naknade za korišćenje prava,
 - b. dividende;
 - c. bonuse vezane uz ugovaranje, istraživanje i proizvodnju;
 - d. naknade za licence, zakupnine i druge naknade za licence i/ili koncesije, ostale naknade
- 3) i plaćanja za unapređenje infrastrukture;
- 4) ako se plaćanja vrše u skladu sa određenim projektom iskazuje se iznos plaćanja po vrstama iz tačke 2 ovog stava za svaki pojedinačni projekat kao i ukupan iznos plaćanja.

Plaćanja iz stava 4 ovog člana predstavljaju suštinu predmetnog plaćanja ili djelatnosti.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavlja se Poreskoj upravi do 31. marta tekuće, za prethodnu poslovnu godinu.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana objavljuje se na internet stranici Poreske uprave.

Konsolidovani izvještaj o plaćanju naknada javnom sektoru

Član 31

Matična pravna lica koja imaju zavisna pravna lica iz člana 16 stav 1 ovog zakona, dužna su da sačine konsolidovane izvještaje o plaćanju naknada nadležnim organima.

U izvještaj iz stava 1 ovog člana, uključuju se samo plaćanja koja nastaju na osnovu obavljanja djelatnosti vađenja ruda i kamena ili djelatnosti sječe šuma.

Matično pravno lice nije dužno da sačini konsolidovani izvještaj iz stava 1 ovog člana:

- 1) za male grupe, osim ako za člana grupe ima subjekta od javnog interesa;
- 2) za srednje grupe, osim ako za člana grupe ima subjekta od javnog interesa;
- 3) ako je zavisno pravno lice član grupe i drugog matičnog pravnog lica sa sjedištem u Crnoj Gori.

Pravno lice, odnosno subjekat od javnog interesa, ne mora biti uključen u konsolidovani izvještaj o plaćanjima nadležnim organima, ako:

- 1) je matično pravno lice usljed dugotrajnih ograničenja spriječeno da vrši prava na imovini tog pravnog lica ili na upravljanje tim pravnim licem;
- 2) podatke potrebne za sastavljanje konsolidovanog izvještaja o plaćanjima nadležnim organima ne može pribaviti bez nesrazmjerno visokih troškova ili znatnog kašnjenja;
- 3) se akcije/udjeli u tom pravnom licu drže isključivo radi preprodaje u kraćem roku.

Odredba stava 4 ovog člana primjenjuje se samo ako smetnje postoje u postupku konsolidacije.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavlja se Poreskoj upravi do 31. maja tekuće, za prethodnu poslovnu godinu.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana objavljuje se na internet stranici Poreske uprave.

IVa IZVJEŠTANJE O ODRŽIVOSTI

Izvještaj o održivosti

Član 32

Veliko pravno lice, koje na dan bilansa stanja ima više od 500 zaposlenih, sva pravna lica, osim mikro pravnih lica, koja emituju hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na organizovanom tržištu i matično pravno lice velike grupe pravnih lica koja na dan bilansa stanja ima više od 500 zaposlenih na konsolidovanoj osnovi, dužni su da u posebnom dijelu (okviru) godišnjeg izvještaja menadžmenta i konsolidovanog izvještaja menadžmenta pripreme izvještaj o održivosti.

Izvještaj o održivosti uključuje informacije potrebne za razumijevanje uticaja navedenog pravnog lica na pitanja održivosti kao i informacije potrebne za razumijevanje kako pitanja održivosti utiču na njegov razvoj, poslovni rezultat i položaj.

Izvještaj o održivosti sadrži sljedeće informacije:

- 1) kratak opis poslovnog modela i strategije pravnog lica, uključujući:
 - a. otpornost poslovnog modela i strategije pravnog lica u odnosu na rizike povezane sa pitanjima održivosti
 - b. prilike za pravno lice povezane sa pitanjima održivosti
 - c. planove pravnog lica, uključujući mjere implementacije i s time povezane finansijske i investicione planove, kojima se osigurava usklađenost poslovnog modela i strategije pravnog lica sa prelazom na održivu ekonomiju
 - d. kako poslovni model i strategija pravnog lica uzimaju u obzir interese vlasnika pravnog lica i uticaje pravnog lica na pitanja održivosti
 - e. kako je strategija pravnog lica sprovedena s obzirom na pitanja održivosti
- 2) opis ciljeva sa rokovima koji su povezani sa pitanjima održivosti koje je pravno lice utvrdilo
- 3) opis uloge izvršnih, upravljačkih i nadzornih tijela s obzirom na pitanja održivosti, kao i njihove stručnosti i vještina u ispunjavanju te uloge ili pristupa koji ta tijela imaju takvom stručnom znanju i vještinama

- 4) opis politika pravnog lica u odnosu na pitanja održivosti
- 5) informacije o postojanju programa subvencija povezanih sa pitanjima održivosti koji se nude članovima izvršnih, upravljačkih i nadzornih tijela
- 6) opis:
 - a. procesa dubinske analize koji sprovodi pravno lice u pogledu pitanja održivosti
 - b. glavnih stvarnih ili potencijalnih štetnih uticaja povezanih sa sopstvenim poslovanjem pravnog lica i njegovim lancem vrijednosti, uključujući njegove proizvode i usluge, poslovne odnose i lanac snabdijevanja, preduzetih mjera za utvrđivanje i praćenje tih uticaja kao i drugih štetnih uticaja koje pravno lice mora utvrditi
 - c. svih mjera koje je pravno lice preduzelo kako bi spriječilo, ublažilo, otklonilo ili okončalo stvarne ili potencijalne štetne uticaje kao rezultate tih mjera
- 7) opis glavnih rizika za pravno lice povezanih sa pitanjima održivosti, uključujući opis glavnih zavisnosti pravnog lica o tim pitanjima održivosti kao i kako pravno lice upravljanja tim rizicima
- 8) indikatore relevantne za objave iz tačaka 1 do 7 ovoga stava.

Pravno lice iz stava 1 ovoga člana u izvještaju o održivosti izvještava o procesu koji je sproveo radi utvrđivanja informacija iz stava 3 ovoga člana.

Informacije iz stava 3 tačke 1 ovoga člana uključuju, zavisno od slučaja, informacije koje se odnose na kratkoročna, srednjoročna i dugoročna razdoblja.

Informacije iz stavova 2, 3, 4 i 5 ovoga člana sadrže informacije o sopstvenom poslovanju pravnog lica i njegovom lancu vrijednosti, uključujući njegove proizvode i usluge, poslovne odnose i lanac snabdijevanja.

Pravno lice iz stava 1 ovoga člana izrađuje izvještaj o održivosti primjenom standarda izvještavanja o održivosti iz člana 36 stava 1 ovoga Zakona.

Izuzeće od izrade izvještaja o održivosti

Član 33

Zavisno pravno lice može biti izuzeto od obaveze izrade izvještaja o održivosti ako su to zavisno pravno lice i njegova zavisna pravna lica uključeni u konsolidovani izvještaj menadžmenta matičnog pravnog lica i ako su ispunjeni uslovi iz stava 3 ovog člana.

Zavisno pravno lice matičnog pravnog lica na koje se primjenjuje pravo treće zemlje može se izuzeti od obaveze izrade izvještaja o održivosti ako su to izuzeto zavisno pravno lice i njegovo zavisno pravno lice uključeni u konsolidovani izvještaj o održivosti tog matičnog pravnog lica koje je osnovano u trećoj zemlji i ako je taj konsolidovani izvještaj o održivosti sastavljen u skladu sa standardima izvještavanja o održivosti iz člana 36 stava 1 ovoga Zakona ili na način koji je istovjetan sa tim standardima, i ako su ispunjeni uslovi iz stava 3 ovoga člana.

Izuzete od izrade izvještaja o održivosti moguće je primijeniti ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) izvještaj menadžmenta zavisnog pravnog lica sadrži sljedeće informacije:
 - a. naziv i registrovano sjedište matičnog pravnog lica koje izvještava o održivosti na nivou grupe u skladu sa članovima 28 i 34 ovoga Zakona ili na način koji je istovjetan sa standardima izvještavanja o održivosti iz člana 36 stava 1 ovoga Zakona
 - b. internet link na konsolidovani izvještaj menadžmenta matičnog pravnog lica iz stava 1 ovoga člana ili na konsolidovani izvještaj o održivosti matičnog pravnog lica iz stava 2 ovoga člana kao i na izvještaj o provjeri izvještaja o održivosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija i
 - c. informaciju da je zavisno pravno lice izuzeto od obaveze izrade izvještaja o održivosti
- 2) ako matično pravno lice ima registrovano sjedište u trećoj zemlji, njegov konsolidovani izvještaj o održivosti i izvještaj o provjeri konsolidovanog izvještaja o održivosti, koji je pripremilo lice koje ima licencu za provjeru izvještaja o održivosti na osnovu prava koje se primjenjuje na to matično pravno lice, budu javno dostupni u skladu sa zakonom i drugim propisima koji se primjenjuju na zavisno pravno lice.

Zavisno pravno lice dužno je da objavi konsolidovani izvještaj menadžmenta matičnog pravnog lica iz stava 1. ovoga člana ili konsolidovani izvještaj o održivosti matičnog pravnog lica iz stava 2 ovoga člana na crnogorskom jeziku i u ovjerenom prevodu koji, ako nije ovjeren, mora da sadrži izjavu o tome.

Izuzetno od stava 3. tačke 1 podtačke b) ovoga člana, zavisno pravno lice može se izuzeti od obaveze izrade izvještaja o održivosti ako u svoj izvještaj menadžmenta, umjesto internets linka, uključi izjavu matičnog pravnog lica kojom se ono obvezuje da će zavisno pravno lice biti uključeno u konsolidovani izvještaj menadžmenta matičnog pravnog lica iz stava 1 ovoga člana ili konsolidovani izvještaj o održivosti matičnog pravnog lica iz stava 2 ovoga člana.

Ovaj član se ne primjenjuje na veliko pravno lice iz člana 6 stav 4 ovog Zakona koje emituju hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na regulisanom tržištu na način kako je uređeno zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Konsolidovani izvještaj o održivosti

Član 34

Matično pravno lice velike grupe pravnih lica koja na dan bilansa stanja ima više od 500 zaposlenih na konsolidovanoj osnovi dužno je da u svoj konsolidovani izvještaj menadžmenta uključi konsolidovani izvještaj o održivosti koji sadrži informacije potrebne za razumijevanje uticaja grupe na pitanja održivosti kao i informacije potrebne za razumijevanje kako pitanja održivosti utiču na razvoj, poslovni rezultat i položaj grupe.

Konsolidovani izvještaj o održivosti mora da bude jasno istaknut u konsolidovanom izvještaju menadžmenta i treba da sadrži sljedeće informacije:

- 1) kratak opis poslovnog modela i strategije grupe, uključujući:
 - a. otpornost poslovnog modela i strategije grupe u odnosu na rizike povezane sa pitanjima održivosti
 - b. prilike za grupu povezane sa pitanjima održivosti
 - c. planove grupe, uključujući mjere implementacije i sa time povezane finansijske i investicione planove, kojima se osigurava usklađenost poslovnog modela i strategije grupe sa prelazom na održivu ekonomiju
 - d. kako poslovni model i strategija pravnog lica uzimaju u obzir interese vlasnika grupe i uticaje grupe na pitanja održivosti
 - e. kako je strategija pravnog lica sprovedena s obzirom na pitanja održivosti
- 2) opis ciljeva sa rokovima koji su povezani sa pitanjima održivosti koje je grupa utvrdila
- 3) opis uloge izvršnih, upravljačkih i nadzornih tijela s obzirom na pitanja održivosti, kao i njihove stručnosti i vještine u ispunjavanju te uloge ili pristupa koji ta tijela imaju takvom stručnom znanju i vještinama
- 4) opis politika grupe u odnosu na pitanja održivosti
- 5) informacije o postojanju programa subvencija povezanih sa pitanjima održivosti koji se nude članovima izvršnih, upravljačkih i nadzornih tijela
- 6) opis:
 - a. procesa dubinske analize koji sprovodi grupa u pogledu pitanja održivosti
 - b. glavnih stvarnih ili potencijalnih štetnih uticaja povezanih sa sopstvenim poslovanjem grupe i njenim lancem vrijednosti, uključujući njene proizvode i usluge, poslovne odnose i lanac snabdijevanja, preduzetih mjera za utvrđivanje i praćenje tih uticaja kao i drugih štetnih uticaja koje grupa mora utvrditi
 - c. svih mjera koje je grupa preduzela kako bi spriječila, ublažila, otklonila ili okončala stvarne ili potencijalne štetne uticaje kao rezultate tih mjera
- 7) opis glavnih rizika za grupu povezanih sa pitanjima održivosti, uključujući opis glavnih zavisnosti grupe o tim pitanjima održivosti kao i kako grupa upravljanja tim rizicima
- 8) indikatore relevantne za objave iz tačaka 1 do 7 ovoga stava.

Matično pravno lice iz stava 1 ovoga člana u izvještaju o održivosti izvještava o procesu koji je sproveo radi utvrđivanja informacija iz stava 2 ovoga člana.

Informacije iz stava 2 tačke 1 ovoga člana uključuju, zavisno od slučaja, informacije koje se odnose na kratkoročna, srednjoročna i dugoročna razdoblja.

Informacije iz stavova 2, 3 i 4 ovoga člana sadrže informacije o sopstvenom poslovanju grupe i njenom lancu vrijednosti, uključujući njene proizvode i usluge, poslovne odnose i lanac snabdijevanja.

Matično pravno lice iz stava 1 ovoga člana izrađuje konsolidovani izvještaj o održivosti primjenom standarda izvještavanja o održivosti iz člana 36 stav 1 ovoga Zakona.

Izuzete od izrade konsolidovanog izvještaja o održivosti

Član 35

Matično pravno lice koje zavisno pravno lice može biti izuzeto od obaveze izrade konsolidovanog izvještaja o održivosti ako su to matično pravno lice i njegova zavisna pravna lica uključeni u konsolidovani izvještaj menadžmenta drugog pravnog lica koji je sastavljen u skladu sa članovima 28 stav 3 i 34 ovog Zakona i ako su ispunjeni uslovi iz stava 3 ovog člana.

Matično pravno lice koje je zavisno pravno lice matičnog pravnog lica na koje se primjenjuje pravo treće zemlje može se izuzeti od obaveze izrade konsolidovanog izvještaja o održivosti ako su to izuzeto matično pravno lice i njegova zavisna pravna lica uključeni u konsolidovani izvještaj o održivosti tog matičnog pravnog lica koje je osnovano u trećoj zemlji i ako je taj konsolidovani izvještaj o održivosti sastavljen u skladu sa standardima izvještavanja o održivosti iz člana 36 stava 1 ovog zakona ili na način koji je istovjetan sa tim standardima, i ako su ispunjeni uslovi iz stava 3 ovoga člana.

Izuzete od izrade konsolidovanog izvještaja o održivosti moguće je primijeniti ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) izvještaj menadžmenta matičnog pravnog lica sadrži sljedeće informacije:
 - a. naziv i registrovano sjedište matičnog pravnog lica koje izvještava o održivosti na nivou grupe u skladu sa članovima 28 i 34 ovog zakona ili na način koji je istovjetan sa standardima izvještavanja o održivosti iz člana 36 ovoga zakona
 - b. internet link na konsolidovani izvještaj menadžmenta matičnog pravnog lica iz stava 1 ovoga člana ili na konsolidovani izvještaj o održivosti matičnog pravnog lica iz stava 2 ovoga člana kao i na izvještaj o provjeri izvještaja o održivosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija i
 - c. informaciju da je matično pravno lice izuzeto od obaveze izrade izvještaja o održivosti.
- 2) ako matično pravno lice ima registrovano sjedište u trećoj zemlji, njegov konsolidovani izvještaj o održivosti i izvještaj o provjeri konsolidovanog izvještaja o održivosti, koji je pripremila lice koje ima licencu za provjeru izvještaja o održivosti na osnovu prava koje se primjenjuje na to matično pravno lice, budu javno dostupni u skladu sa zakonom i drugim propisima koji se primjenjuju na zavisno pravno lice.

Matično pravno lice dužno je da objavi konsolidovani izvještaj menadžmenta matičnog pravnog lica iz stava 1 ovoga člana ili konsolidovani izvještaj o održivosti matičnog pravnog lica iz stava 2 ovoga člana na crnogorskom jeziku i u ovjerenom prevodu koji, ako nije ovjeren, mora da sadrži izjavu o tome.

Izuzetno od stava 3 tačke 1 podtačke b) ovoga člana, matično pravno lice koje je zavisno pravno lice može se izuzeti od obaveze izrade konsolidovanog izvještaja o održivosti ako u svoj izvještaj menadžmenta, umjesto internetskog linka, uključi izjavu matičnog pravnog lica kojom se ono obavezuje da će zavisno pravno lice matičnog pravnog lica biti uključeno u

konsolidovani izvještaj menadžmenta matičnog pravnog lica iz stava 1 ovoga člana ili konsolidovani izvještaj o održivosti matičnog pravnog lica iz stava 2 ovoga člana.

Ovaj član se ne primjenjuje na veliko pravno lice iz člana 6 stav 4 ovoga Zakona koje emituju hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na regulisanom tržištu na način kako je uređeno zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Standardi izvještavanja o održivosti

Član 36

Izvještaj o održivosti i konsolidovani izvještaj o održivosti iz člana 32 i člana 34 ovog zakona izrađuju se i dostavljaju primjenom Evropskih standarda izvještavanja o održivosti, koji su prevedeni i objavljeni od strane Ministarstva, odnosno pravnog lica kojem je povjereno vršenje tih poslova.

Davanje uvjeravanja o izvještaju o održivosti

Član 37

Ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju koje obavlja zakonsku reviziju godišnjih finansijskih izvještaja ili godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja izražava zaključak na osnovu sprovedenih postupaka provjere za sticanje razumnog uvjeravanja o:

- 1) usklađenosti izvještaja o održivosti iz člana 32 i, ako pravno lice primjenjuje izuzeće, člana 33 ovoga zakona i konsolidovanog izvještaja o održivosti iz člana 34 ovoga zakona s odredbama ovoga zakona, uključujući usklađenost sa standardima izvještavanja o održivosti iz člana 36 ovog zakona;
- 2) postupcima koje je pravno lice sprovelo kako bi utvrdilo informacije u skladu sa standardima izvještavanja o održivosti iz člana 36 ovog zakona;
- 3) usklađenosti sa zahtjevima za opisno označavanje izvještaja o održivosti u skladu s članom 32 ovog zakona.

Izuzetno od stava 1 ovoga člana, zaključak može dati samostalni revizor ili društvo za reviziju koje ne obavlja zakonsku reviziju godišnjih finansijskih izvještaja ili godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Postupak provjere za sticanje razumnog uvjeravanja iz stava 1 ovoga člana obavlja se u skladu s ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje revizija.

Ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju dužno je da u posebnom dijelu revizorskog izvještaja ili u posebnom izvještaju uz revizorski izvještaj izrazi zaključak iz stava 1 ovog člana.

IV b IZVJEŠTAJ O INFORMACIJAMA O POREZU NA DOBIT

Obveznici izrade izvještaja o informacijama o porezu na dobit

Član 38

Krajnje matično pravno lice čiji konsolidovani prihod, iskazan u godišnjim konsolidovanim finansijskim izvještajima, za svaku od dvije posljednje uzastopne poslovne godine prelazi ukupno 750.000.000,00 eura sastavlja, objavljuje i čini dostupnim izvještaj o informacijama o porezu na dobit za posljednju od te dvije uzastopne poslovne godine.

Obaveza iz stava 1 ovoga člana prestaje ako ukupni konsolidovani prihod, iskazan u godišnjim konsolidovanim finansijskim izvještajima, ne prelazi 750.000.000,00 eura za svaku od dvije posljednje uzastopne poslovne godine.

Samostalno pravno lice čiji prihod, iskazan u godišnjim finansijskim izvještajima, za svaku od dvije posljednje uzastopne poslovne godine prelazi ukupno 750.000.000,00 eura sastavlja, objavljuje i čini dostupnim izvještaj o informacijama o porezu na dobit za posljednju od te dvije uzastopne poslovne godine.

Obaveza iz stava 3 ovoga člana prestaje ako prihod, iskazan u godišnjim finansijskim izvještajima, ne prelazi 750.000.000,00 eura za svaku od dvije posljednje uzastopne poslovne godine.

Obaveze iz stavova 1 i 3 ovoga člana ne odnose se na samostalno pravno lice ili krajnje matično pravno lice i njegova povezana pravna lica ako takva pravna lica, uključujući njegove podružnice, imaju registrovano sjedište ili stalno mjesto poslovanja ili stalnu poslovnu aktivnost samo na području Crne Gore i ni u jednoj drugoj poreskoj jurisdikciji.

Obaveze iz stavova 1 i 3 ovoga člana ne odnose se na samostalno pravno lice i krajnje matično pravno lice ako to pravno lice ili njegova povezana pravna lica objavljuju izvještaj u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija, a kojim su obuhvaćene informacije o svim njihovim aktivnostima i, u slučaju krajnjeg matičnog pravnog lica, o aktivnostima povezanih pravnih lica uključenih u godišnje konsolidovane finansijske izvještaje.

Srednje i veliko pravno lice koje je zavisno pravno lica pod kontrolom krajnjeg matičnog pravnog lica, čiji konsolidovani prihod iskazan u godišnjim konsolidovanim finansijskim izvještajima, za svaku od dvije posljednje uzastopne poslovne godine prelazi ukupno 750.000.000,00 eura objavljuje i čini dostupnim izvještaj o informacijama o porezu na dobit koji se odnosi na to krajnje matično pravno lice za posljednju od te dvije uzastopne poslovne godine.

Ako informacije ili izvještaj iz stava 7 ovoga člana nisu dostupni, srednje i veliko pravno lice koje je zavisno pravno lice dužno je da zatraži od krajnjeg matičnog pravnog lica sve informacije potrebne da bi se ispunila obaveza iz stava 7 ovoga člana.

Ako krajnje matično pravno lice ne dostavi sve potrebne informacije iz stava 7 ovoga člana, srednje i veliko pravno lice koji je zavisno pravno lice sastavlja, objavljuje i čine dostupnim

izvještaj o informacijama o porezu na dobit koji sadrži sve informacije koje posjeduje, koje je dobilo ili pribavilo zajedno sa izjavom u kojoj se navodi da krajnje matično pravno lice nije stavilo na raspolaganje potrebne informacije.

Obaveza iz stava 7 ovoga člana prestaje ako ukupni konsolidovani prihod krajnjeg matičnog pravnog lica iskazan u godišnjim konsolidovanim finansijskim izvještajima ne prelazi 750.000.000,00 eura za svaku od dvije posljednje uzastopne poslovne godine.

Podružnica koju je u Crnoj Gori otvorilo pravno lice na kojega se primjenjuje pravo treće zemlje i koji ima pravni oblik uporediv sa društvom kapitala, kako je uređeno zakonom kojim se uređuju privredna društva, objavljuje i čini dostupnim izvještaj o informacijama o porezu na dobit koji se odnosi na krajnje matično pravno lice ili na samostalno pravno lice iz stava 16. tačke 1. podtačke a) i b) ovoga člana za posljednju od te dvije uzastopne poslovne godine.

Ako informacije ili izvještaj iz stava 11 ovoga člana nisu dostupni, osoba ovlašćena da u poslovanju podružnice zastupa osnivača, a u vezi sa objavljivanjem iz člana 40 stava 2 ovog zakona, zahtijeva od krajnjeg matičnog pravnog lica ili od samostalnog pravnog lica iz stava 16 tačke 1 podtački a) i b) ovoga člana dostavljanje svih informacija koje su potrebne kako bi ta osoba mogla ispuniti svoju obavezu.

Ako nisu dostavljene sve potrebne informacije, podružnica sastavlja, objavljuje i čini dostupnim izvještaj o informacijama o porezu na dobit koji sadrži sve informacije koje posjeduje, koje je dobila ili pribavila zajedno sa izjavom u kojoj se navodi da krajnje matično pravno lice ili samostalno pravno lice iz stava 16 tačke 1. podtački a) i b) ovoga člana nije stavilo na raspolaganje potrebne informacije.

Obaveze iz stavova 11, 12 i 13 ovoga člana primjenjuju se samo na podružnicu čiji neto prihod za svaku od dvije posljednje uzastopne poslovne godine prelazi pokazatelj iz člana 6 stav 1 tačka 2 ovog zakona.

Obaveze iz stavova 11 do 14 ovoga člana prestaju se primjenjivati ako neto prihod za svaku od dvije posljednje uzastopne poslovne godine ne prelazi pokazatelj iz člana 6 stav 1 tačka 2 ovog zakona.

Obaveze iz stavova 11 do 14 ovoga člana primjenjuju se na podružnicu samo ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) pravno lice koje je osnovalo podružnicu je:
 - a) povezano pravno lice u okviru grupe na čije se krajnje matično pravno lice primjenjuje pravo treće zemlje i čiji konsolidovani prihod iskazan u godišnjim konsolidovanim finansijskim izvještajima, za svaku od dvije posljednje uzastopne poslovne godine, prelazi ukupno 750.000.000,00 eura ili
 - b) samostalno pravno lice čiji prihod iskazan u godišnjim konsolidovanim finansijskim izvještajima, za svaku od dvije posljednje uzastopne poslovne godine, prelazi ukupno 750.000.000,00 eura i
- 2) krajnje matično pravno lice iz tačke 1. podtačke a) ovoga stava nema zavisno srednje ili veliko pravno lice kako je navedeno u stavu 7 ovoga člana.

Obaveze iz stavova 11 do 14 ovoga člana prestaju ako kriterijum iz stava 16. tačke 1. podtački a) i b) ovoga člana više nije ispunjen za svaku od dvije posljednje uzastopne poslovne godine.

Obaveze iz stavova 7 do 9 i 11 do 14 ovoga člana prestaju se primjenjivati ako je krajnje matično pravno lice ili samostalno pravno lice na kojeg se primjenjuje pravo treće zemlje sastavio izvještaj o informacijama o porezu na dobit u skladu sa članom 39 ovog zakona i ako izvještaj o informacijama o porezu na dobit ispunjava sljedeće kriterijume:

- 1) dostupno je javnosti, besplatno i u mašinski čitljivom formatu za izvještavanje:
 - a) na internetskoj stranici krajnjeg matičnog pravnog lica ili samostalnog pravnog lica
 - b) na crnogorskom i/ili engleskom jeziku
 - c) najkasnije 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja poslovne godine za koju se izvještaj o informacijama o porezu na dobit sastavlja i
- 2) u njemu se navode naziv i sjedište zavisnog pravnog lica ili naziv i adresa podružnice na koje se primjenjuje pravo Crne Gore ili druge države koja je članica EU i koja je objavila izvještaj o informacijama o porezu na dobit u skladu sa članom 40 i stavom 1 ovog zakona.

Zavisno pravno lice ili podružnica na koju se ne primjenjuju odredbe stavova 7 do 9 i 11 do 14 ovoga člana objavljuje i čini dostupnim izvještaj o informacijama o porezu na dobit ako je jedina svrha takvog zavisnog pravnog lica ili podružnice izbjegavanje zahtjeva u vezi s izvještavanjem o informacijama o porezu na dobit.

Sadržaj izvještaja o informacijama o porezu na dobit

Član 39

Izvještaj o informacijama o porezu na dobit koje se zahtijeva u skladu sa članom 38 ovog zakona sadrži informacije koje se odnose na sve aktivnosti samostalnog pravnog lica ili krajnjeg matičnog pravnog lica, uključujući aktivnosti svih povezanih pravnih lica konsolidovanih u godišnjim finansijskim izvještajima za relevantnu poslovnu godinu.

Informacije iz stava 1. ovoga člana su:

- 1) naziv krajnjeg matičnog pravnog lica ili samostalnog pravnog lica, oznaka poslovne godine, valuta koja se upotrebljava za prezentaciju izvještaja i, ako postoji, popis svih zavisnih pravnih lica konsolidovanih u godišnjim finansijskim izvještajima krajnjeg matičnog pravnog lica za relevantnu poslovnu godinu, sa registrovanim sjedištem u Evropskoj uniji ili u poreskim jurisdikcijama nekooperativnim u poreske svrhe
- 2) kratak opis vrste aktivnosti
- 3) prosječan broj radnika na puno radno vrijeme
- 4) prihod koji obuhvata transakcije sa povezanim društvima, a koje treba izračunati kao:
 - a) zbir neto prihoda, ostalih poslovnih prihoda, prihoda od participirajućih udjela, isključujući dividende primljene od povezanih pravnih lica, prihoda od drugih ulaganja i zajmova koji su dio dugoročnih sredstava, drugih prihoda od kamata i sličnih ili

- b) prihod kako je uređen okvirom za finansijsko izvještavanje na osnovu kojeg se pripremaju godišnji finansijski izvještaji, isključujući vrijednosna usklađivanja i dividende primljene od povezanih pravnih lica
- 5) iznos dobiti ili gubitka prije oporezivanja
 - 6) iznos obračunanog poreza na dobit tokom relevantne poslovne godine, koji treba izračunati kao tekući poreski rashod koji je priznat u vezi sa oporezivanjem dobiti ili gubitkom poslovne godine pravnog lica i podružnica u relevantnoj poreskoj jurisdikciji, pri čemu se tekući poreski rashod odnosi samo na aktivnosti pravnog lica u relevantnoj poslovnoj godini i ne uključuje odložene poreze ili rezervisanja za neizvjesne poreske obaveze
 - 7) iznos plaćenog poreza na dobit na novčanoj osnovi, koji treba izračunati kao iznos poreza na dobit koji su pravna lica i podružnice u relevantnoj poreskoj jurisdikciji platili tokom relevantne poslovne godine, pri čemu plaćeni porez uključuje porez po odbitku koji su platili druga pravna lica u odnosu na plaćanja pravnim licima i podružnicama unutar grupe i
 - 8) iznos akumulirane dobiti na kraju relevantne poslovne godine, pri čemu akumulirana dobit predstavlja zbir dobiti iz proteklih poslovnih godina i iz relevantne poslovne godine za koju još nije odlučeno o raspodjeli. U slučaju podružnica, akumulirana dobit je dobit pravnog lica koji je osnovao podružnicu.

Informacije iz stava 2 ovoga člana iskazuju se korišćenjem zajedničkog šablona i mašinskih čitljivih formata za izvještavanje.

U izvještaju o informacijama o porezu na dobit iskazuju se informacije iz stava 2 ili 3 ovoga člana, posebno za svaku državu članicu.

U izvještaju o informacijama o porezu na dobit iskazuju se i informacije iz stava 2 ili 3 ovoga člana, zasebno za svaku poresku jurisdikciju koja je 1. marta poslovne godine za koju se izvještaj sastavlja.

U izvještaju o informacijama o porezu na dobit iskazuju se i informacije iz stava 2 ili 3 ovoga člana na zbirnoj osnovi za ostale poreske jurisdikcije.

Informacije se pripisuju svakoj relevantnoj poreskoj jurisdikciji na osnovu registrovanog sjedišta, postojanja stalnog mjesta poslovanja ili stalne poslovne aktivnosti koja, s obzirom na aktivnosti grupe ili samostalnog pravnog lica, može podlijegati obavezi poreza na dobit u toj poreskoj jurisdikciji.

Ako aktivnosti nekoliko povezanih pravnih lica podliježu porezu na dobit u jednoj poreskoj jurisdikciji, informacije koje se pripisuju toj poreskoj jurisdikciji predstavljaju zbir svih informacija koje se odnose na takve aktivnosti svakog povezanog pravnog lica i njihovih podružnica u toj poreskoj jurisdikciji.

Informacije o jednoj određenoj aktivnosti ne smiju se pripisivati istovremeno u više poreskih jurisdikcija.

Jedna ili više informacija koje se moraju objaviti u skladu sa stavom 2 ili 3 ovoga člana mogu se privremeno izostaviti iz izvještaja o informacijama o porezu na dobit ako bi se njihovim otkrivanjem ozbiljno naštetilo poslovnom položaju pravnog lica na kojeg se taj izvještaj odnosi.

Svako izostavljanje informacija iz stava 10 ovoga člana mora se jasno navesti u izvještaju o informacijama o porezu na dobit zajedno sa obrazloženjem za izostavljanje.

Sve izostavljene informacije u skladu sa stavom 10 ovoga člana moraju se objaviti u kasnijem izvještaju o informacijama o porezu na dobit, a najkasnije pet godina od datuma izvornog izostavljanja.

Informacije koje se odnose na nekooperativne jurisdikcije u poreske svrhe iz stava 7. ovoga člana nikada se ne smiju izostaviti.

U izvještaj o informacijama o porezu na dobit može se uključiti, u slučaju krajnjeg matičnog pravna lica, na nivou grupe, opšti prikaz u kojem se navode objašnjenja eventualnih bitnih odstupanja između iznosa objavljenih na osnovu stava 2 podtačaka 6 i 7 ovoga člana, uzimajući pritom u obzir, prema potrebi, odgovarajuće iznose iz prethodnih poslovnih godina.

U izvještaju o informacijama o porezu na dobit navodi se je li pripremljen u skladu sa stavkom 2 ili 3 ovoga člana.

Lista nekooperativnih jurisdikcija u poreske svrhe utvrđuje se propisom Ministarstva.

Objavljivanje i javna dostupnost

Član 40

Izvještaj o informacijama o porezu na dobit iz člana 39 stavovi 1, 3, 7, 11 i 19 ovog zakona ili izjava iz člana 38 stavova 9 i 13 ovog zakona objavljuju se u roku od 12 mjeseci od datuma bilansa stanja za poslovnu godinu za koju se izvještaj o informacijama o porezu na dobit sastavlja.

Izvještaj o informacijama o porezu na dobit i izjava koju objavljuju pravna lica u skladu sa stavom 1 ovoga člana moraju biti besplatni i javno dostupni najkasnije 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja za poslovnu godinu za koju je izvještaj o informacijama o porezu na dobit sastavljen i to na internetskoj stranici:

- a. pravnog lica ako se primjenjuje član 38 stavovi 1 i 3 ovog zakona
- b. zavisnog pravnog lica ili povezanog pravnog lica ako se primjenjuje član 38 stav 7 ovog zakona ili
- c. podružnice ili pravno lica koji je osnovao podružnicu ili povezano pravno lice ako se primjenjuje član 38 stav 11 ovog zakona.

Odredbe stava 2 ovoga člana ne primjenjuju se ako je izvještaj o informacijama o porezu na dobit, koji je objavljen u skladu sa stavkom 1 ovoga člana, besplatno i javno dostupan u mašinski čitljivom formatu za izvještavanje.

Internet stranica pravnog lica i podružnice iz stava 2 ovoga člana mora da sadrži informaciju o izuzeću iz stava 3. ovoga člana.

Izveštaj o informacijama o porezu na dobit iz člana 39 stavovi 1, 3, 7, 11 i 19 ovoga Zakona i, ako postoji, izjava iz člana 38 stavovi 9 i 13 ovog zakona moraju biti dostupni na relevantnoj internet stranici najmanje pet uzastopnih godina od dana objavljivanja.

Izjava ovlašćenog revizora

Član 41

Ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju dužno je da u posebnom dijelu revizorskog izvještaja ili posebnom izvještaju uz revizorski izvještaj navede da je li za poslovnu godinu koja prethodi poslovnoj godini za koju su pripremljeni godišnji finansijski izvještaji koji su predmet zakonske revizije objavljen izvještaj o informacijama o porezu na dobit i ako jeste, da li je objavljen u skladu sa članom 40 ovog zakona.

IVc USVAJANJE I ODGOVORNOST ZA FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Usvajanje i odgovornost za finansijske izvještaje

Član 42

Finansijske izvještaje usvaja skupština ili drugi nadležni organ pravnog lica, odnosno preduzetnik.

Članovi upravnih i nadzornih organa pravnog lica kolektivno su odgovorni za istinito i pošteno prikazivanje:

- godišnjih finansijskih izvještaja, izvještaja menadžmenta, izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, izvještaja o plaćanjima javnom sektoru, izvještaja o održivosti i izvještaja o informacijama o porezu na dobit; i
- konsolidovanih finansijskih izvještaja, konsolidovanih izvještaja menadžmenta, konsolidovanih izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, konsolidovanog izvještaja o plaćanjima javnom sektoru i konsolidovanog izvještaja o održivosti.

Preduzetnik je lično odgovoran za istinito i pošteno prikazivanje godišnjih finansijskih izvještaja.

Finansijske izvještaje potpisuje zakonski zastupnik pravnog lica, odnosno preduzetnik.

Lice iz člana 14 i člana 17 stav 2 tačka 3 ovog zakona je odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza u skladu sa ovim zakonom, MRS, MSFI odnosno MSFI za MSP i poštovanje odgovarajućih profesionalnih standarda i pravila.

IVd JEZIK I VALUTA IZVJEŠTAVANJA

Jezik i valuta izvještavanja

Član 43

Poslovne knjige, godišnji finansijski izvještaji, godišnji konsolidovani finansijski izvještaji, izvještaj menadžmenta i drugi izvještaji u skladu sa ovim zakonom kao i sve ostale finansijske i nefinansijske informacije sastavljaju se na crnogorskom jeziku.

Iznosi u poslovnim knjigama, godišnjim finansijskim izvještajima, godišnjim konsolidovanim finansijskim izvještajima, izvještajima menadžmenta i drugim izvještajima u skladu sa ovim zakonom kao i druge finansijske informacije izražavaju se u službenoj valuti Crne Gore.

V DOSTAVLJANJE I OBJAVLJIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Dostavljanje finansijskih izvještaja

Član 44

Pravno lice dužno je da dostavlja finansijske iskaze, izvještaj menadžmenta i druge izvještaje u skladu sa ovim zakonom u pisanom (papirnom) i/ili elektronskom obliku Poreskoj upravi najkasnije do 31. marta tekuće, za prethodnu godinu.

Pravno lice dužno je da konsolidovane finansijske izvještaje, konsolidovani izvještaj menadžmenta i druge konsolidovane izvještaje u skladu sa ovim zakonom u pisanom (papirnom) i/ili elektronskom obliku dostavi Poreskoj upravi najkasnije do 31. maja tekuće, za prethodnu godinu.

Pravno lice dužno je da u slučaju statusne promjene, stečaja ili dobrovoljne likvidacije dostavi finansijske iskaze Poreskoj upravi u roku od 90 dana od datuma finansijskih iskaza.

Uz iskaze iz stava 1, 2 i 3 ovog člana, dostavlja se i statistički aneks.

Poreska uprava je dužna da izvještaje pravnih lica, odnosno preduzetnika, iz st. 1, 2 i 3 ovog člana objavljuje na svojoj internet stranici.

Mikro i mala pravna lica dužna su da Poreskoj upravi dostave bilans stanja, bilans uspjeha, pojednostavljene napomene i statistički aneks.

Pravno lice koje emituje hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na regulisanom tržištu, kao i matično pravno lice koje je dužno da sastavlja konsolidovane finansijske iskaze, dužno je da u pisanom i elektronskom obliku sačinjava i dostavlja Komisiji za tržište kapitala Crne Gore (u daljem tekstu: Komisija) godišnje i kvartalne finansijske izvještaje.

Finansijske izvještaje iz stava 7 ovog člana, Komisija objavljuje na svojoj internet stranici.

Sadržaj, rokove i način sačinjavanja i dostavljanja iskaza iz stava 1 ovog člana, propisuje Komisija.

Kreditne i druge finansijske institucije su dužne da, u pisanom i elektronskom obliku, sačinjavaju i dostavljaju godišnje i kvartalne finansijske izvještaje Centralnoj banci Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka), a osiguravajuća društva, u pisanom i elektronskom obliku, sačinjavaju i dostavljaju godišnje i kvartalne finansijske izvještaje Agenciji za nadzor osiguranja (u daljem tekstu: Agencija).

Finansijske izvještaje iz stava 10 ovog člana Centralna banka i Agencija objavljuju na svojim internet stranicama.

Sadržaj, rokove i način sačinjavanja i dostavljanja izvještaja kreditnih i drugih finansijskih institucija iz stava 10 ovog člana, propisuje Centralna banka, a sadržaj, rokove i način sačinjavanja i dostavljanja izvještaja osiguravajućih društava propisuje Agencija.

Na postupke koji se vode elektronskim putem primjenjuju se propisi kojima se uređuje elektronska uprava, elektronska identifikacija i elektronski potpis, elektronski dokument, elektronska trgovina, informaciona bezbjednost, slobodan pristup informacijama i zaštita podataka o ličnosti.

VI SAVJET ZA RAČUNOVODSTVO

Savjet za računovodstvo

Član 45

Praćenje i unapređenje računovodstvene prakse vrši Savjet za računovodstvo (u daljem tekstu: Savjet).

Nadležnost Savjeta

Član 46

U vršenju poslova iz člana 45 ovog zakona, Savjet:

- 1) razmatra i zauzima stavove o pitanjima razvoja i unapređivanja računovodstvene prakse u Crnoj Gori;
- 2) prati proces primjene MRS, MSFI i MSFI za MSP, i predlaže rješenja za eventualne probleme koji mogu da nastanu u postupku primjene tih standarda;
- 3) prati proces primjene direktiva Evropske unije iz oblasti računovodstva i finansijskog izvještavanja i predlaže odgovarajuća rješenja za nacionalno zakonodavstvo;
- 4) prati proces primjene ovog zakona i podzakonskih akata donijetih na osnovu njega i predlaže Ministarstvu način rješavanja eventualnih problema koji mogu da nastanu pri primjeni te regulative;
- 5) pruža savjete licima koja kreiraju politiku, regulatorima i državnim organima;
- 6) daje mišljenje na akt kojim se uređuje forma i sadržina forma i sadržina zahtjeva za izdavanje dozvole iz člana 17 ovog zakona;
- 7) daje mišljenje na akt iz člana 24 stav 6 ovog zakona;
- 8) razmatra izvještaje Ministarstva o pitanjima koja se tiču vođenja registra odnosno izdavanja i oduzimanja dozvola za pružanje računovodstvenih usluga;
- 9) prati kvalitet tržišta i konkurencije na tržištu pružanja računovodstvenih usluga i daje predloge za njegovo unapređenje;

10) daje mišljenje na program kontinuirane profesionalne edukacije;

11) vrši i druga pitanja od značaja za ostvarivanje i unapređenje računovodstvene prakse u Crnoj Gori.

Savjet razmatra i daje mišljenja o nacrtima i predlozima zakona i drugih propisa od značaja za računovodstvo.

Mišljenje iz stava 2 ovog člana, Savjet dostavlja nadležnom organu državne uprave koje je pripremio zakon ili drugi propis od značaja za računovodstvo.

Nadležni organ iz stava 3 ovog člana dužan je da, u roku od 30 dana od dana dostavljanja mišljenja, obavijesti Savjet o njegovim stavovima zauzetim povodom mišljenja Savjeta.

Ako nadležni organ iz stava 3 ovog člana i Savjet ne postignu saglasnost u vezi sa mišljenjem na pojedini propis, Savjet svoje mišljenje može dostaviti Vladi.

Rad Savjeta za računovodstvo

Član 47

Rad Savjeta za računovodstvo je javan.

Savjet svoje zaključke, preporuke i mišljenja objavljuje na svojoj internet stranici.

Savjet do 31. decembra tekuće za narednu godinu, donosi godišnji program rada i, do 31. marta tekuće za prethodnu godinu, izvještaj o radu, koji dostavlja Vladi.

Godišnji program rada i izvještaj o radu Savjet objavljuje na svojoj internet stranici.

Savjet za računovodstvo donosi poslovnik o radu, kojim se uređuje organizacija i način rada Savjeta.

Administrativno-tehničke poslove za potrebe Savjeta za računovodstvo obavlja Ministarstvo.

Sastav i imenovanje Savjeta za računovodstvo

Član 48

Savjet za računovodstvo ima pet članova koje, na predlog ministra finansija, imenuje i razrješava Vlada.

Najmanje jedan član Savjeta mora posjedovati zvanje sertifikovanog računovođe.

Za člana Savjeta može biti imenovano lice, koje:

- 1) ima završen najmanje VII-1 nivo nacionalnog okvira kvalifikacija u obimu 240 kredita CSPK-a, iz oblasti ekonomskih nauka;
- 2) ima najmanje tri godine radnog iskustva na rukovodećim poslovima u oblasti računovodstva i finansijskog izvještavanja ili sedam godina radnog iskustva u ovim oblastima odnosno na poslovima revizije;
- 3) nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova iz nadležnosti Savjeta.

Uz predlog za imenovanje članova Savjeta za računovodstvo dostavljaju se dokazi o ispunjenosti uslova iz st. 2 i 3 ovog člana.

Članovi Savjeta za računovodstvo imenuju se na period od četiri godine, uz mogućnost ponovnog imenovanja istog lica.

Finansiranje Savjeta

Član 49

Sredstva za rad Savjeta za računovodstvo obezbjeđuju se iz Budžeta Crne Gore.

Zaštita tajnosti podataka

Član 50

Članovi Savjeta za računovodstvo dužni su da čuvaju tajnost podataka koje saznaju u obavljanju poslova iz nadležnosti Savjeta u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.

Odredba stava 1 ovog člana, odnosi se i na članove Savjeta za računovodstvo čije članstvo u Savjetu je prestalo.

VII PROCJENA VRIJEDNOSTI

Istinita i objektivna procjena vrijednosti

Član 51

Procjena vrijednosti je djelatnost istinite i objektivne procjene vrijednosti imovine pravnog i fizičkog lica i preduzetnika i to: nepokretnosti, postrojenja, opreme, ostale imovine i kapitala za potrebe računovodstvenih izvještaja i druge potrebe, u skladu sa metodologijom za procjenu vrijednosti imovine koju obavlja ovlašćeni procjenjivač.

Organi državne uprave, nadležni organi jedinica lokalne samouprave i ovlašćeni organi javnih službi, dužni su da u postupku procjene državne imovine, imovine pravnih i fizičkih lica, u skladu sa zakonom, primjenjuju metodologiju iz stava 1 ovog člana.

Metodologiju iz stava 1 ovog člana u skladu sa Međunarodnim standardima za procjenu vrijednosti i Evropskim standardima za procjenu vrijednosti propisuje Ministarstvo.

Licenciranje procjenjivača

Član 52

Procjenu vrijednosti iz člana 45 ovog zakona može da vrši fizičko lice koje ima zvanje ovlašćenog procjenjivača i licencu za obavljanje procjene vrijednosti (u daljem tekstu: licenca), izdatu od Ministarstva, odnosno pravnog lica kojem je povjereno vršenje tih poslova.

Ovlašćeni procjenjivač je dužan da procjenu vrijednosti imovine pravnog i fizičkog lica i preduzetnika i to: nepokretnosti, postrojenja, opreme, ostale imovine i kapitala, za računovodstvene i druge potrebe vrši istinito, objektivno i tačno, u skladu sa Međunarodnim standardima za procjenu vrijednosti i Evropskim standardima za procjenu vrijednosti.

Sticanje zvanja ovlašćenog procjenjivača

Član 53

Polaganje ispita za sticanje zvanja ovlašćenog procjenjivača organizuje Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova, a koje je član Savjeta za međunarodne standarde procjene vrijednosti (International Valuation Standards Council - IVSC) ili Evropskog udruženja procjenjivača (The European Group of Valuers' Associations - TEGOVA).

Način sticanja zvanja, program polaganja ispita i druga pitanja od značaja za sticanje zvanja ovlašćenog procjenjivača propisuje Ministarstvo, odnosno pravno lice kome su povjereni ti poslovi.

Zvanje ovlašćenog procjenjivača

Član 54

Zvanje ovlašćenog procjenjivača može steći fizičko lice koje ima položen ispit za procjenu vrijednosti u skladu sa programom koji utvrdi Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova.

Ispit za ovlašćenog procjenjivača iz stava 1 ovog člana polaže se pred komisijom koju obrazuje Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova.

Sadržaj uvjerenja o položenom ispitu za ovlašćenog procjenjivača (u daljem tekstu: uvjerenje), sastav i način rada komisije, visinu naknade za polaganje stručnog ispita i dokumentaciju koja se podnosi za izdavanje uvjerenja propisuje Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova.

Za polaganje ispita iz stava 2 ovog člana plaća se naknada.

Naknadu iz stava 4 ovog člana plaća podnosilac zahtjeva za polaganje ispita.

Predsjednik i članovi komisije za polaganje ispita za ovlašćenog procjenjivača imaju pravo na naknadu.

Izdavanje licence za vršenje procjene vrijednosti

Član 55

Ministarstvo može izdati licencu za obavljanje procjene vrijednosti na zahtjev lica koje:

- 1) je steklo zvanje ovlašćenog procjenjivača;
- 2) ima VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja;
- 3) ima tri godine radnog iskustva na poslovima procjene vrijednosti;
- 4) nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova procjene vrijednosti.

Licu koje ispunjava uslove iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo izdaje licencu u roku od 15 dana, od dana podnošenja urednog zahtjeva.

Način izdavanja licence, sastav i način rada komisije za izdavanje licence, i dokumentaciju koja se podnosi za izdavanje licence propisuje Ministarstvo.

Osiguranje od odgovornosti

Član 56

Ovlašćeni procjenjivač dužan je da prije početka vršenja poslova zaključi ugovor o obaveznom osiguranju od odgovornosti za štetu koju bi svojim radom mogao da prouzrokuje licu za čije potrebe vrši procjenu vrijednosti.

Sumu osiguranja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Registar ovlašćenih procjenjivača

Član 57

Ovlašćeni procjenjivač upisuje se u registar ovlašćenih procjenjivača, koji vodi Ministarstvo i objavljuje ga na svojoj internet stranici u otvorenom formatu.

Registar ovlašćenih procjenjivača sadrži:

- 1) ime, prezime, prebivalište odnosno boravište ovlašćenog procjenjivača;
- 2) broj i datum izdavanja rješenja o licenci za obavljanje procjene vrijednosti i organ koji je izdao licencu;
- 3) broj i datum izdavanja rješenja o oduzimanju licence za obavljanje procjene vrijednosti i organ koji je izdao licencu.

Ovlašćeni procjenjivač dužan je da o promjeni podataka upisanih u registar ovlašćenih procjenjivača, obavijesti Ministarstvo, najkasnije u roku od sedam dana od dana nastale promjene.

Oduzimanje licence ovlašćenom procjenjivaču

Član 58

Ministarstvo će oduzeti licencu ovlašćenom procjenjivaču koji poslove procjene vrijednosti vrši nestručno, neobjektivno i nesaglasno Međunarodnim standardima za procjenu vrijednosti i Evropskim standardima za procjenu vrijednosti.

Ministarstvo će oduzeti licencu ovlašćenom procjenjivaču koji je osuđen za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova procjene vrijednosti.

Licu iz st. 1 i 2 ovog člana kojem je Ministarstvo oduzelo licencu zabranjeno je da vrši poslove procjene vrijednosti.

Rješenje o oduzimanju licence ovlašćenom procjenjivaču donosi Ministarstvo.

Protiv rješenja iz stava 4 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Angažovanje ovlaštenog procjenjivača

Član 59

Uslovi angažovanja ovlaštenog procjenjivača se dogovaraju između naručioca procjene i ovlaštenog procjenjivača u pisanom obliku u formi ugovora o angažovanju, prije nego što se naručiocu procjene dostave podaci za potrebe procjene.

Ugovorom o angažovanju naručilac procjene i ovlašteni procjenjivač definišu predmet, svrhu i datum procjene, metodologiju procjene, ko ima pristup izvještaju o procjeni, ograničenja procjene i izvještaja kao i naknadu za ugovoreni posao.

Naknada za angažovanje ovlaštenog procjenjivača za ugovoreni posao mora biti fiksna i nezavisna od rezultata procjene.

Sadržaj izvještaja o procjeni

Član 60

Izvještaj o procjeni mora da sadrži sljedeće:

- 1) identitet naručioca izvještaja o procjeni, uključujući naziv, adresu i ovlašteno lice ispred naručioca;
- 2) identitet ostalih korisnika izvještaja o procjeni, ukoliko postoje;
- 3) identitet ovlaštenog procjenjivača, i to:
 - u slučaju pravnog lica naziv kompanije i adresu, uz navođenje imena fizičkog lica koje mora biti ovlašteni procjenjivač i koje će izvršiti procjenu za pravno lice;
 - u slučaju fizičkog lica ime, prezime i kvalifikacije ovlaštenog procjenjivača.
- 4) precizno naveden predmet procjene, kao i relevantna prava i ograničenja koja se odnose na predmet procjene, a koja utiču na definiciju i pretpostavku vrijednosti i koja mogu imati materijalan efekat na vrijednost;
- 5) osnov i svrhu procjene, kao i napomenu da je upotreba rezultata procjene ograničena samo u svrhu procjene koja je navedena u instrukcijama i uslovima za angažovanje;
- 6) definicija vrijednosti i pretpostavka vrijednosti koja mora biti u skladu sa svrhom procjene i metodologijom procjene koja će se primijeniti;
- 7) posebne pretpostavke koje će biti korišćene prilikom procjene, a koje su u skladu sa pravima i ograničenjima koja su vezana za predmet procjene;
- 8) metode procjene koje će biti korišćene u procjeni;
- 9) datum procjene vrijednosti;
- 10) izjavu da ne postoji potencijalni sukob interesa;
- 11) sva ograničenja koja se tiču predmeta procjene, svrhe procjene ili samog rada ovlaštenog procjenjivača, a koja mogu imati materijalan efekat na procjenu;
- 12) napomenu da je naknada za ugovoreni posao fiksnog karaktera i da je naknada nezavisna od rezultata procjene;
- 13) izjavu ovlaštenog procjenjivača o postupanju u skladu sa standardima i metodologijom za procjenu vrijednosti imovine.

Osnov i svrha procjene

Član 61

Svaka procjena mora imati svoju svrhu koja mora biti jasno i nedvosmisleno navedena.

Metodologija procjene se određuje na osnovu svrhe procjene i ovlašćeni procjenjivač je dužan da se pridržava tako određene metodologije.

Procjena vrijednosti se može vršiti u različite svrhe i to:

- 1) za potrebe finansijskog izvještavanja u skladu sa MRS i MSFI;
- 2) za potrebe analize, razmatranja ili sprovođenja transakcije, tj. kupoprodaje imovine, obaveza ili kapitala, spajanja i pripajanja ili restrukturiranja;
- 3) za interne potrebe rukovodstva privrednog društva radi donošenja odluka od strateškog značaja;
- 4) za potrebe sudskog, investicionog ili komercijalnog spora;
- 5) za svrhu pribavljanja dodatnih izvora finansiranja i obezbjeđenja hipoteke ili zaloge;
- 6) za potrebe procjene vrijednosti imovine pri stečajnom postupku, u skladu sa zakonom kojim se uređuje postupak stečaja;
- 7) druge svrhe koje su u skladu sa zakonskim propisima i standardima za procjenu vrijednosti.

U slučaju da su u zakonskim aktima i standardima procjene vrijednosti predviđene određene specifične pretpostavke koje ovlašćeni procjenjivač mora da uzme u obzir, takve pretpostavke moraju biti navedene u uslovima angažovanja ovlašćenog procjenjivača i detaljno obrazložene u izvještaju o procjeni vrijednosti.

VIII NADZOR

Član 62

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrše Ministarstvo, Poreska uprava.

Ovlašćeno službeno lice Ministarstva vrši nadzor u skladu sa zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor i ima ovlašćenja da ispita:

- 1) da li su pravna lica uredila organizaciju poslova računovodstva u skladu sa ovim zakonom;
- 2) da li se poslovne knjige i računovodstvena evidencija vode i čuvaju u skladu sa ovim zakonom;
- 3) da li se pružanje računovodstvenih usluga obavlja u skladu sa ovim zakonom.

Pored obaveza i ovlašćenja utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor inspektor Poreske uprave ima obavezu i ovlašćenja da ispita:

- 1) tačnost razvrstavanja pravnih lica, odnosno preduzetnika, na mikro, mala, srednja i velika;
- 2) tačnost razvrstavanja grupa pravnih lica na male, srednje i velike;
- 3) da li pravna lica dostavljaju Poreskoj upravi godišnje finansijske iskaze, konsolidovane iskaze, izvještaj menadžmenta o poslovanju i konsolidovani izvještaj

menadžmenta o poslovanju, u rokovima utvrđenim ovim zakonom i da li su objavljeni na propisan način;

- 4) da li je uz finansijske iskaze dostavljen i statistički aneks;
- 5) da li su finansijski iskazi i konsolidovani iskazi potpisani od strane odgovornog lica;
- 6) da li su pravna lica dostavila izvještaj o reviziji sa mišljenjem o obavljenoj reviziji u pisanom i elektronskom obliku Poreskoj upravi, u zakonom propisanom roku i da li je objavljen na propisan način;
- 7) da li su pravna lica iz člana 44 stav 7 ovog zakona dostavila Komisiji godišnje i kvartalne finansijske iskaze u zakonom propisanom roku;
- 8) da li su pravna lica iz člana 44 stav 10 ovog zakona dostavila Centralnoj banci, odnosno Agenciji godišnje i kvartalne finansijske iskaze u zakonom propisanom roku.

Član 63

O izvršenom nadzoru kod pravnog lica, sačinjava se zapisnik.

Primjerak zapisnika dostavlja se pravnom licu.

Član 64

Ako ovlašćeno službeno lice odnosno inspektor nadležnog organa utvrdi da su opštim ili pojedinačnim aktom ili preduzetom radnjom povrijeđene odredbe ovog zakona, ima obavezu i ovlašćenje da:

- 1) naloži rješenjem otklanjanje utvrđene povrede ovog zakona i odredi rok u kome se to mora učiniti;
- 2) preduzme druge mjere i radnje za koje je ovlašćeno zakonom.

Član 65

Protiv rješenja inspektora može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Žalba na rješenje iz stava 1 ovog člana ne odlaže izvršenje rješenja.

Protiv rješenja Ministarstva iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

IX KAZNENE ODREDBE

Član 66

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) ne vodi poslovne knjige u skladu sa ovim zakonom i na osnovu njega donesenim propisima, poštujući pri tome međunarodne standarde finansijskog izvještavanja te osnovna načela knjigovodstva (član 5);
- 2) ne sastavlja, prikaz, dostavljanje i objelodanjivanje informacija u finansijskim i drugim izvještajima
- 3) ne donese Odluku o razvrstavanju i istu ne objelodani u napomenama uz godišnje finansijske iskaze (čl. 6 i 7);

- 4) ne preduzme mjere kako bi računovodstvena dokumentacija bila zaštićena od gubitaka, oštećenja, i ne osigura da potrebna tehnička oprema, nosači podataka i softver budu zaštićeni od zloupotrebe, oštećenja, uništenja, neovlašćenog korišćenja, neovlašćenog pristupa, gubitka, krađe ili otuđenja (član 8 stav 4);
- 5) ne evidentira u svojim poslovnim knjigama sve knjigovodstvene promjene u poslovnoj godini (član 8 stav 5);
- 6) ne vodi poslovne knjige po sistemu dvojnog knjigovodstva (član 11 st. 2 i 3);
- 7) ne vodi poslovne knjige na način da osigura kontrolu unešenih podataka, ispravnost unosa podataka, čuvanje podataka, mogućnost korištenja podataka, mogućnost dobijanja uvida u promet i stanja na računima glavne knjige te mogućnost uvida u vremenski slijed obavljenog unosa poslovnih događaja (član 12 stav 4);
- 8) u izvještajnom periodu od dana pokretanja postupka likvidacije ne otvori poslovnu godinu i ne zatvori svoje poslovne knjige s danom zaključenja postupka likvidacije (član 12 stav 8);
- 9) dnevnik, glavnu knjigu i finansijski izvještaje (godišnji račun) ne čuva najmanje deset godina (član 13 stav 1 tačka 1);
- 10) godišnje obračune zarada zaposlenih lica ili originalne isplatne liste za periode za koje se ne raspolože godišnjim obračunima potpisanim od strane zaposlenih ne čuva trajno (član 13 stav 1 tačka 2);
- 11) knjigovodstvene isprave na osnovu kojih su vršena knjiženja u dnevnik i glavnu knjigu ne čuva najmanje pet godina (član 13 stav 1 tačka 3);
- 12) pomoćne knjige (evidencije) i finansijske izvještaje za kraće izvještajne periode, ne čuva najmanje pet godina (član 13 stav 1 tačka 4);
- 13) knjigovodstvene isprave na osnovu kojih su vršena knjiženja u pomoćnim evidencijama, ne čuva najmanje pet godina (član 13 stav 1 tačka 5);
- 14) prodajne i kontrolne blokove, pomoćne obrasce i sličnu dokumentaciju i isprave koje se odnose na poslove platnog prometa u instituciji koja obavlja platni promet e čuva najmanje pet godina (član 13 stav 1 tačka 6);
- 15) knjigovodstvene isprave, poslovne knjige i finansijske izvještaje ne čuva u originalu ili korišćenjem drugih sredstava arhiviranja, u skladu sa zakonom (član 13 stav 3);
- 16) ne čuva knjigovodstvene isprave i poslovne knjige na teritoriji Crne Gore u svojim poslovnim prostorijama, odnosno u poslovnim prostorijama pravnih lica ili preduzetnika kojima je povjereno vođenje ili čuvanje poslovnih knjiga (čl. 13 stav 4);
- 17) ne omogući korištenje knjigovodstvenih isprava i poslovnih knjiga organima nadležnim za nadzor, na njihov zahtjev i bez odgađanja (član 13 stav 6);
- 18) pruža računovodstvene usluge bez prethodno dobijene dozvole za pruženje računovodstvenih usluga, u skladu sa ovim zakonom (član 17);
- 19) ne izvještava Ministarstvo o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji lica odgovornih za vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih iskaza klijenata (član 17 st. 7);
- 20) ne obavijesti Ministarstvo o promjenama svih činjenica i okolnosti na osnovu kojih je upisano u Registar u roku od osam dana od dana nastanka promjene (čl. 17 stav 14);
- 21) ne zaključi ugovor o obaveznom osiguranju od odgovornosti, danom početka pružanja računovodstvenih usluga subjektu od javnog interesa (član 19 st. 1 i 2);

- 22) tokom poslovne godine, a najkasnije krajem poslovne godine, ne popiše imovinu i obaveze, s popisanim stvarnim stanjem uskladi knjigovodstveno stanje i zaključi poslovne knjige na dan 31. decembra poslovne godine (član 22 stav 2);
- 23) ne popiše imovinu i obaveze u slučajevima statusnih promjena, otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije (član 22 stav 3);
- 24) ne sastavlja finansijske iskaze po MRS, odnosno po MSFI, koje je objavio IASB i utvrdilo i objavilo Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova i koje je od odgovarajućeg organa IFAC dobilo pravo na prevod i objavljivanje (član 23 stav 1);
- 25) mikro, mala i srednja pravna lica koja nisu subjekti od javnog interesa i preduzetnici razvrstani u grupu mikro, malih i srednjih pravnih lica, ne sastavljaju finansijske iskaze u skladu sa MSFI za mala i srednja pravna lica, koje je objavio IASB i utvrdilo i objavilo Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova i koje je od odgovarajućeg organa IFAC dobilo pravo na prevod i objavljivanje (član 23 stav 2);
- 26) ne sastavi godišnje finansijske iskaze za poslovnu godinu koja je jednaka kalendarskoj, u obliku, sadržaju i na način propisan ovim zakonom o podzakonskim aktima donijetim na osnovu ovog zakona (član 24 st. 1 i 2);
- 27) ne dostavi statistički aneks uz iskaze iz člana 24 stav 2 ovog zakona (član 24 stav 3);
- 28) ne sastavi godišnje finansijske izvještaje u slučajevima statusnih promjena, otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije nad pravnim licem odnosno preduzetnikom, i to sa stanjem na dan koji prethodi danu nastanka statusne promjene, danu otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije, kao I za period od dana pokretanja postupka likvidacije do datuma završetka postupka likvidacije (član 24 st. 7 i 8);
- 29) ne sastavi konsolidovane finansijske izvještaje odnosno konsolidovani izvještaj menadžmenta, u skladu sa ovim zakonom, MRS i MSFI, a predstavlja pravno lice iz Crne Gore koje u grupi pravnih lica predstavlja matično društvo (član 25 st. 2 i 3);
- 30) ne sastavlja konsolidovane godišnje finansijske izvještaje za male grupe pravnih lica koje obuhvataju subjekte od javnog interesa (član 26 stav 2);
- 31) ne dostavi Poreskoj upravi do 31. marta tekuće za prethodnu godinu, godišnji izvještaj menadžmenta, konsolidovani izvještaj menadžmenta, finansijske i konsolidovane finansijske izvještaje, pripremljene u skladu sa članom 28 st. 1 i 2 ovog zakona (član 28 stav 7);
- 32) ne dostavi izvještaj o plaćenim koncesionim i drugim naknadama Poreskoj upravi do 31. marta tekuće, za prethodnu godinu, u skladu sa članom 30 stav 1 ovog zakona (član 30 stav 6);
- 33) ne dostave izvještaje o plaćanju naknada Poreskoj upravi do 31. marta tekuće za prethodnu poslovnu godinu, u skladu sa članom 31 stav 1 (član 31 stav 5);
- 34) ne priprema i ne dostavlja izvještaj o održivosti iz člana 32 ovog zakona i konsolidovani izvještaj o održivosti iz člana 34 ovog zakona u skladu sa primjenom Evropskih standarda izvještavanja o održivosti (član 36);

- 35) ne objavljuje izvještaj o informacijama o porezu na dobit iz člana 39 ovog zakona ili izjavu I informacije iz člana 38 st. 9 i 13 ovog zakona, u roku od 12 mjeseci od datuma bilansa za poslovnu godinu za koju se izvještaj o informacijama o porezu na dobit sastavlja (član 40 stav 1);
- 36) ne dostavi finansijske iskaze, izvještaj menadžmenta i druge izvještaje u skladu sa ovim zakonom Poreskoj upravi najkasnije do 31. marta tekuće, za prethodnu godinu (član 44 stav 1);
- 37) ne dostavi konsolidovane finansijske izvještaje, konsolidovani izvještaj menadžmenta I druge konsolidovane izvještaje u skladu sa ovim zakonom Poreskoj upravi najkasnije do 31. marta tekuće, za prethodnu godinu (član 44 stav 2);
- 38) ne dostavi Poreskoj upravi finansijske iskaze u slučaju statusne promjene, stečaja ili dobrovoljne likvidacije, u roku od 90 dana od datuma finansijskih iskaza (čl. 44 st. 3);
- 39) uz iskaze iz člana 44 st. 1, 2 i 3 ne dostavi statistički aneks (član 44 stav 4);
- 40) ne dostavi Komisiji u pisanom i elektronskom obliku godišnje i kvartalne finansijske izvještaje (član 44 stav 7);
- 41) ne dostavi Centralnoj banci u pisanom i elektronskom obliku godišnje i kvartalne finansijske izvještaje (član 44 stav 10);
- 42) ne dostavi Agenciji u pisanom i elektronskom obliku godišnje i kvartalne finansijske izvještaje (član 44 stav 10).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 600 eura do 2.000 eura.

Član 67

Novčanom kaznom u iznosu od 600 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako:

- 1) prilikom otvaranja postupka likvidacije ili stečaja, likvidacioni ili stečajni upravnik ne čuvaju preuzetu dokumentaciju u skladu sa ovim zakonom i nakon okončanja postupka likvidacije odnosno stečaja (član 13 stav 7);
- 2) u slučaju prestanka angažmana kod pružaoca računovodstvenih usluga kod kojeg je određen kao odgovorno lice za vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih iskaza klijenata, ne izvrši primopredaju svih knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga i finansijskih izvještaja novom odgovornom licu i o tome sačini izvještaj o primopredaji (član 17 stav 11);
- 3) ne sastavlja finansijske iskaze u skladu sa ovim zakonom, MRS, MSFI odnosno MSFI sa MSP uz poštovanje odgovarajućih profesionalnih standarda i pravila (čl. 42 stav 5);
- 4) vrši procjenu vrijednosti iz člana 51 ovog zakona a nema zvanje ovlašćenog procjenjivača i licencu za obavljanje procjene vrijednosti (čl. 52 i 53);
- 5) prije početka vršenja poslova procjene vrijednosti ne zaključi ugovor o obaveznom osiguranju od odgovornosti za štetu koju bi svojim radom mogao da prouzrokuje licu za čije potrebe vrši procjenu vrijednosti (član 56 stav 1).
- 6) ne obavijesti Ministarstvo o promjeni podataka upisanih u registar ovlašćenih procjenjivača najkasnije u roku od sedam dana od dana nastale promjene (član 57 stav 3).

X PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Nefinansijsko izvještavanje u prelaznom periodu

Član 68

Velika pravna lica i matična pravna lica velike grupe koja u poslovnoj godini, na dan bilansa stanja imaju više od 500 zaposlenih, dužna su da u izvještaju menadžmenta ili kroz poseban nefinansijski izvještaj, uključe podatke i informacije koje se naročito odnose na:

- 1) kratak opis poslovnog modela pravnog lica;
- 2) opis politika pravnog lica u vezi sa socijalnim i kadrovskim pitanjima, pitanjima zaštite životne sredine, poštovanja ljudskih prava, borbu protiv korupcije, uključujući postupke osnovnih analiza koje se sprovode;
- 3) rezultate preduzetih mjera;
- 4) osnovne rizike povezane sa pitanjima iz tačke 2 ovog stava, koji se odnose na poslovanje pravnog lica, uključujući, kad je potrebno poslovne odnose, proizvode ili usluge koji mogu prouzrokovati negativne učinke u tim oblastima, kao i način upravlja tim rizicima;
- 5) nefinansijske ključne pokazatelje uspješnosti od značaja za određeno poslovanje.

Ako pravno lice ne sprovodi mjere iz stava 1 ovog člana, dužno je da u nefinansijskom izvještaju obrazloži razloge za njihovo nesprovođenje.

U nefinansijskom izvještaju, po potrebi, se upućuje na iznose i objašnjenja iznosa iskazanih u godišnjim finansijskim izvještajima.

Izuzetno, ako organi upravljanja i nadzorni odbor ocijene da objavljivanje-uključivanje informacija o predstojećim poslovnim događajima ili pitanjima tokom pregovora mogu nanijeti ozbiljnu štetu poslovnom položaju pravnog lica, uz obrazloženje razloga, mogu iz izvještaja menadžmenata ili nefinansijskog izvještaja te informacije isključiti.

Pravno lice koje je zavisno pravno lice nije dužno da sačinjava izvještaj iz stava 1 ovog člana, ako je uključeno u konsolidovani izvještaj menadžmenta ili poseban nefinansijski izvještaj drugog pravnog lica, sastavljen u skladu sa članom 28 ovog zakona.

Ako pravno lice podatke i informacije iz stava 1 ovog člana objavi sa izvještajem menadžmenta iz člana 28 stav 3 ovog zakona ili na internet stranici na koju se upućuje u izvještaju menadžmenta u roku koji nije duži od šest mjeseci od dana bilansa stanja nije dužno da pripremi poseban nefinansijski izvještaj.

Ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju, dužni su da u postupku revizije provjere da li je dostavljen izvještaj menadžmenta ili poseban nefinansijski izvještaj.

Odredbe ovog člana ne odnose se na pravna lica koja su pripremila prvi izvještaj o održivosti, odnosno konsolidovani izvještaj o održivosti u skladu sa članom 34 i 66 ovog zakona.

Prvi izvještaji o održivosti i konsolidovani izvještaji o održivosti

Član 69

Veliko pravno lice, koje na dan bilansa stanja ima više od 500 zaposlenih, dužno je da pripremi prvi izvještaj o održivosti najkasnije za poslovnu godinu koja počinje 01. januara 2027. godine.

Matično pravno lice velike grupe pravnih lica koja na dan bilansa stanja ima više od 500 zaposlenih na konsolidovanoj osnovi, dužno je da pripremi prvi konsolidovani izvještaj o održivosti najkasnije za poslovnu godinu koja počinje 01. januara 2028. godine.

Sva pravna lica, osim mikro pravnih lica, koja emituju hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na organizovanom tržištu, dužna su da pripreme prvi izvještaj o održivosti najkasnije za poslovnu godinu koja počinje 01. januara 2028. godine.

Donošenje podzakonskih akata

Član 70

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o računovodstvu („Službeni list CG”, broj 145/21 i 152/22).

Važenje sertifikata

Član 71

Sertifikat sertifikovanog računovođe izdat u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji („Službeni list RCG”, broj 69/05 i „Službeni list CG”, br. 80/08 i 32/11), Zakona o računovodstvu („Službeni list CG”, broj 52/16) i Zakona o računovodstvu („Službeni list CG”, br. 145/21 i 152/22) ostaje na snazi.

Lica koja su stekla profesionalna zvanja u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Službeni list SRJ”, br. 46/96, 74/99, 22/01 i 71/01) i Zakonom o računovodstvu i reviziji („Službeni list SRJ”, broj 71/02 i u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji („Službeni list RCG”, broj 69/05 i „Službeni list CG”, br. 80/08 i 32/11), Zakona o računovodstvu („Službeni list CG”, broj 52/16), mogu ta zvanja shodno koristiti za ispunjavanje zahtjeva iz člana 17 stav 4 tačka 1.

Sticanje licence

Član 72

Lica koja su do dana stupanja na snagu ovog zakona vršila poslove procjene vrijednosti, dužna su da u roku od tri godine od stupanja na snagu ovog zakona pribave licencu u skladu sa ovim zakonom.

Lica koja u roku iz stava 1 ovog člana ne pribave licencu ne mogu da vrše poslove procjene vrijednosti.

Usklađivanje poslovanja

Član 73

Pravna lica, odnosno preduzetnici, su dužna da usklade svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Pravna lica i preduzetnici koji se bave pružanjem računovodstvenih usluga dužni su da Ministarstvu podnesu zahtjev za upis u Registar u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu podzakonskog akta iz člana 17 stav 11 ovog zakona.

Pružaoocima računovodstvenih usluga za čije poslovanje je neophodan uslov sticanje odgovarajućeg profesionalnog zvanja, rok za ispunjavanje ovog uslova je 24 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona pod uslovom da su prethodno podnijeli zahtjev iz stava 2 ovog člana.

Odložena primjena

Član 74

Odredbe člana 26 stav 3 tač. 2 i 4 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Odredba člana 23 stav 5 ovog zakona koja se odnosi na javnu objavu MSFI za mala i srednja pravna lica, primjenjivaće se od 01. januara 2027. godine.

Prestanak važenja

Član 75

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o računovodstvu („Službeni list CG”, broj 145/21 i 152/22).

Stupanje na snagu

Član 76

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

I Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore kojim je utvrđeno da se zakonom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru, u koja spadaju i uređenje odnosa u oblasti računovodstva i finansijskog izvještavanja u Crnoj Gori.

II Razlozi za donošenje zakona

Imajući u obzir značaj kvalitetnih finansijskih izvještaja za donošenje poslovnih odluka i sl., kao i da se veliki broj korisnika finansijskih informacija oslanja na informacije iz finansijskih izvještaja, izvršene su izmjene postojeće legislative iz oblasti računovodstva i to:

- DIREKTIVA 2013/34/EU o godišnjim finansijskim izvještajima, konsolidovanim finansijskim izvještajima i povezanim izvještajima za određene vrste preduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ i o stavljanju izvan snage direktiva 78/660/EEZ i 83/349/EEZ;
- Direktiva 2014/95/EU;
- Direktiva Vijeća 2014/102/EU;
- Direktiva (EU) 2021/2101;
- Direktiva (EU) 2022/2464;
- Direktiva (EU) 2023/2864;
- Delegirana direktiva Komisije (EU) 2023/2775.

U tom smislu najvažnija područja reforme su dalja usklađivanja sa legislativom EU a posebno sa EU Direktivama koje uređuju oblast računovodstva i finansijskog izvještavanja.

Donošenjem novog Zakona o računovodstvu omogućiće se poboljšanje teksta Zakona, preciznije definisanje svih odredbi, kao i lakše praćenje usaglašenosti Zakona sa eventualnim novim izmjenama EU direktiva iz oblasti računovodstva i finansijskog izvještavanja.

III Usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim kovencijama

Zakon je u potpunosti usaglašen relevantnim direktivama i politikama Evropske unije iz oblasti računovodstva i finansijskog izvještavanja.

IV Objašnjenje osnovnih pravnih instituta

Član 1: Predmet Zakona

Ovaj član definiše obuhvat zakona koji se odnosi na računovodstvene obaveze pravnih lica, uključujući vođenje poslovnih knjiga, finansijsko izvještavanje, organizaciju računovodstva, procjenu imovine i kaznene odredbe.

Član 2: Obveznici primjene Zakona

Navodi pravna lica na koja se zakon primjenjuje, uključujući privredna društva, institucije i druge organizacije koje ostvaruju dobit, dok isključuje neprofitne organizacije i budžetsko računovodstvo.

Član 3: Značenje izraza

Precizira ključne termine i izraze koji se koriste u zakonu, poput finansijskih izvještaja, zavisnih pravnih lica, međunarodnih standarda i drugih povezanih pojmova.

Član 4: Upotreba rodno osjetljivog jezika

Osigurava da se svi izrazi koji označavaju fizička lica jednako odnose na muški i ženski rod.

Član 5: Obaveze pravnih lica

Pravna lica su obavezna voditi poslovne knjige i izrađivati finansijske izvještaje u skladu s međunarodnim standardima, uz poštovanje računovodstvenih načela.

Član 6: Razvrstavanje pravnih lica

Definiše kriterijume (broj zaposlenih, prihod i aktiva) za klasifikaciju pravnih lica na mikro, mala, srednja i velika.

Član 7: Razvrstavanje grupa pravnih lica

Uspostavlja pravila za klasifikaciju grupa pravnih lica (male, srednje, velike) na osnovu konsolidovanih pokazatelja poput prihoda, broja zaposlenih i aktive.

Član 8: Računovodstveni poslovi, dokumentacija i poslovna godina

Opisuje računovodstvene poslove, obavezu vođenja tačne i potpune dokumentacije, i definiše poslovnu godinu.

Član 9: Knjigovodstvena isprava

Postavlja pravila o sadržaju, vjerodostojnosti i načinu sastavljanja knjigovodstvenih isprava koje predstavljaju osnov za knjiženje poslovnih događaja.

Član 10: Odgovornost za knjigovodstvene isprave

Uspostavlja odgovornost lica za istinitost, tačnost i potpunost knjigovodstvenih isprava, uključujući elektronske potpise i druge identifikacione oznake.

Član 11: Dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige

Definiše poslovne knjige (dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige) kao osnovne računovodstvene evidencije, uz obavezu pravnih lica i preduzetnika da ih vode u skladu sa sistemom dvojnog knjigovodstva. Takođe, precizira svrhu i način vođenja svake od ovih knjiga.

Član 12: Vođenje poslovnih knjiga

Propisuje načine vođenja poslovnih knjiga na osnovu vjerodostojnih isprava, njihovo otvaranje i zatvaranje na kraju poslovne godine, kao i u posebnim situacijama.

Član 13: Čuvanje knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga i finansijskih izvještaja

Reguliše obavezu čuvanja poslovnih knjiga i isprava u propisanim rokovima, na teritoriji Crne Gore ili, izuzetno, u EU članicama. Takođe, definiše odgovornost u slučaju stečaja ili likvidacije.

Član 14: Lica ovlašćena za vođenje poslovnih knjiga

Postavlja kriterijume za lica odgovorna za vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izvještaja (npr. školska sprema, radno iskustvo, nekažnjavanost).

Član 15: Povjeravanje vođenja poslovnih knjiga drugom licu

Omogućava pravnim licima da računovodstvene poslove povjere pravnim licima ili preduzetnicima registrovanim u Registru pružalaca računovodstvenih usluga, osim za određene specifične institucije (npr. banke, osiguravajuća društva).

Član 16: Registar pružalaca računovodstvenih usluga

Uspostavlja Registar pružalaca računovodstvenih usluga koji vodi Ministarstvo finansija. Registar je dostupan javnosti, redovno se ažurira i sadrži podatke o pravnim licima i preduzetnicima sa dozvolom za pružanje računovodstvenih usluga.

Član 17: Dozvola za pružanje računovodstvenih usluga

Utvrdjuje uslove za dobijanje dozvole za pružanje računovodstvenih usluga, uključujući stručnu osposobljenost, profesionalno iskustvo, prostorno-tehničke kapacitete i osiguranje od odgovornosti.

Član 18: Oduzimanje dozvole i brisanje iz Registra

Propisuje slučajeve u kojima Ministarstvo može oduzeti dozvolu za pružanje računovodstvenih usluga (npr. neispunjavanje uslova, nepravilnosti u radu i sl.) i brisanje iz Registra.

Član 19: Osiguranje od odgovornosti

Uvodi obavezu pružalaca računovodstvenih usluga da zaključe ugovor o osiguranju od profesionalne odgovornosti kako bi se pokrila potencijalna šteta nastala tokom pružanja usluga.

Član 20: Sertifikovani računovođa

Definiše uslove za sticanje zvanja sertifikovanog računovođe (npr. obrazovni nivo, radno iskustvo, polaganje ispita). Takođe, uređuje proceduru izdavanja sertifikata.

Član 21: Sertifikat stečen u inostranstvu

Omogućava priznavanje sertifikata sertifikovanog računovođe stečenih u inostranstvu, pod uslovom da su programi obuke i kvalifikacija ekvivalentni domaćim standardima.

Član 22: Popis imovine i obaveza

Pravno lice i preduzetnici su obavezni da popisuju imovinu i obaveze na početku poslovanja i na kraju svake poslovne godine, kao i u posebnim situacijama (statusne promjene, stečaj, likvidacija). Popis omogućava usklađivanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja.

Član 23: Primjena standarda finansijskog izvještavanja

Pravna lica i preduzetnici sastavljaju finansijske iskaze u skladu sa MRS i MSFI. Mikro, mala i srednja pravna lica mogu koristiti MSFI za mala i srednja pravna lica.

Član 24: Godišnji finansijski izvještaji

Definiše obavezu pravnih lica i preduzetnika da sastave godišnje finansijske izvještaje, uključujući bilans stanja, bilans uspjeha, izvještaj o novčanim tokovima, promjene na kapitalu i napomene. Za mikro i mala pravna lica predviđena je pojednostavljena forma izvještaja.

Član 25: Konsolidovani iskazi

Obavezuje matična pravna lica na sastavljanje konsolidovanih finansijskih izvještaja za grupe pravnih lica pod njihovom kontrolom. Definišu se situacije kada matično pravno lice ima kontrolu i obaveza konsolidacije.

Član 26: Izuzeća od konsolidacije

Matična pravna lica nisu dužna da sastavljaju konsolidovane izvještaje za male grupe pravnih lica, osim ako obuhvataju subjekte od javnog interesa. Takođe, propisana su i druga izuzeća od konsolidacije.

Član 27: Revizija finansijskih iskaza

Godišnji finansijski i konsolidovani izvještaji podliježu reviziji u skladu sa zakonom o reviziji. Revizor takođe ocjenjuje usklađenost izvještaja menadžmenta sa finansijskim izvještajima i procjenjuje moguće pogrešne prikaze.

Član 28: Izvještaj menadžmenta

Određena pravna lica obavezna su da pripreme izvještaj menadžmenta, koji uključuje finansijske i nefinansijske informacije o poslovanju, ulaganjima, upravljanju rizicima i održivosti. Mikro i mala pravna lica su izuzeta od ove obaveze.

Član 29: Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja

Subjekti od javnog interesa dužni su da u izvještaj menadžmenta uključe izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, koja obuhvata informacije o kodeksima, razlozima za odstupanja, sistemima kontrole, vlasnicima akcija i politici raznolikosti.

Član 30: Izvještaj o plaćanju naknada javnom sektoru

Subjekti od javnog interesa u sektorima vađenja ruda, kamena i sječe šuma obavezni su da sastavljaju i objavljuju izvještaj o naknadama plaćenim javnom sektoru. Ova obaveza ne važi za plaćanja ispod 100.000 € ili za zavisna lica ako su uključena u konsolidovane izvještaje.

Član 31: Konsolidovani izvještaji o plaćanjima nadležnim organima

Matična pravna lica koja imaju zavisna pravna lica obavezna su da sačine konsolidovane izvještaje o plaćanjima nadležnim organima, ali se izuzimanja primjenjuju na male i srednje grupe, osim ako uključuju subjekte od javnog interesa. Izvještaj se dostavlja i objavljuje do 31. maja tekuće godine.

Član 32: Izvještaj o održivosti

Veliko pravno lice, koje na dan bilansa stanja ima više od 500 zaposlenih, sva pravna lica, osim mikro pravnih lica, koja emituju hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na organizovanom tržištu i matično pravno lice velike grupe pravnih lica koja na dan bilansa stanja ima više od 500 zaposlenih na konsolidovanoj osnovi, dužni su da u posebnom dijelu (okviru) godišnjeg izvještaja menadžmenta i konsolidovanog izvještaja menadžmenta pripreme izvještaj o održivosti.

Član 33: Izuzeće od izrade izvještaja o održivosti

Zavisna pravna lica mogu biti izuzeta od obaveze izrade izvještaja o održivosti ako su uključena u konsolidovani izvještaj matičnog pravnog lica i ispunjavaju definisane uslove, poput objavljivanja podataka matičnog pravnog lica na crnogorskom jeziku.

Član 34: Konsolidovani izvještaj o održivosti

Matično pravno lice velike grupe pravnih lica koja na dan bilansa stanja ima više od 500 zaposlenih na konsolidovanoj osnovi dužno je da uključi konsolidovani izvještaj o održivosti u konsolidovani izvještaj menadžmenta. Izvještaj pruža detaljne informacije o strategiji, ciljevima, rizicima, štetnim uticajima, politikama i procesima koji se odnose na održivost.

Član 35: Izuzeće od izrade konsolidovanog izvještaja o održivosti

Matična pravna lica mogu biti izuzeta od obaveze izrade konsolidovanog izvještaja o održivosti ako su uključena u konsolidovani izvještaj menadžmenta drugog matičnog pravnog lica, uz ispunjavanje definisanih uslova.

Član 36: Standardi izvještavanja o održivosti

Izvještaji o održivosti i konsolidovani izvještaji o održivosti izrađuju se u skladu sa evropskim standardima izvještavanja o održivosti.

Član 37: Davanje uvjerenja o izvještaju o održivosti

Ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju obavlja provjeru usklađenosti izvještaja o održivosti sa zakonom i standardima. Zaključak revizije uključuje procjenu usklađenosti i razumno uvjerenje o tačnosti i potpunosti izvještaja.

Član 38: Obveznici izrade izvještaja o informacijama o porezu na dobit

Pravna lica s konsolidovanim prihodom većim od 750 miliona eura u dvije uzastopne godine obavezna su da sastave, objave i učine dostupnim izvještaje o informacijama o porezu na dobit.

Član 39: Sadržaj izvještaja o informacijama o porezu na dobit

Izvještaj uključuje podatke o prihodima, dobiti prije oporezivanja, obračunatom i plaćenom porezu, prosječnom broju radnika, i druge ključne finansijske informacije. Informacije se iskazuju na nivou svake poreske jurisdikcije, uz izuzetke za informacije koje bi mogle štetiti poslovnom položaju pravnog lica.

Član 40: Objavljivanje i javna dostupnost

Izvještaji o porezu na dobit moraju biti javno dostupni u mašinski čitljivom formatu na internet stranicama pravnih lica i ostati dostupni najmanje pet godina od objavljivanja.

Član 41: Izjava ovlašćenog revizora

Revizor mora potvrditi u izvještaju da li su izvještaji o informacijama o porezu na dobit objavljeni u skladu sa zakonom.

Član 42: Usvajanje i odgovornost za finansijske izvještaje

Finansijske izvještaje usvaja skupština ili nadležni organ pravnog lica, uz kolektivnu odgovornost uprave za njihovu tačnost. Preduzetnici snose ličnu odgovornost za istinito prikazivanje izvještaja.

Član 43: Jezik i valuta izvještavanja

Izvještaji i poslovne knjige sastavljaju se na crnogorskom jeziku i u službenoj valuti Crne Gore.

Član 44: Dostavljanje finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji dostavljaju se Poreskoj upravi, Komisiji za tržište kapitala ili drugim nadležnim institucijama, u zavisnosti od pravnog statusa, najkasnije do 31. marta za pojedinačne, odnosno 31. maja za konsolidovane finansijske izvještaje.

Član 45: Savjet za računovodstvo

Savjet za računovodstvo prati i unapređuje računovodstvenu praksu u Crnoj Gori.

Član 46: Nadležnost Savjeta za računovodstvo

Savjet prati primjenu standarda računovodstva, daje preporuke, predlaže rješenja za primjenu zakona i pruža savjete regulatorima i državnim organima.

Član 47: Rad Savjeta za računovodstvo

Savjet djeluje javno, donosi godišnji program rada i objavljuje izvještaje o radu.

Član 48: Sastav i imenovanje Savjeta

Savjet ima pet članova koje imenuje Vlada, uz definisane kvalifikacione uslove. Mandat članova traje četiri godine, uz mogućnost reizbora.

Član 49: Finansiranje Savjeta

Sredstva za rad Savjeta obezbjeđuju se iz državnog budžeta.

Član 50: Zaštita tajnosti podataka

Članovi Savjeta dužni su čuvati povjerljive podatke koje saznaju tokom rada i nakon isteka mandata.

Član 51: Istinita i objektivna procjena vrijednosti

Ovim članom definiše se procjena vrijednosti kao profesionalna djelatnost koja obuhvata procjenu imovine i kapitala u skladu sa međunarodnim i evropskim standardima. Cilj je osigurati istinitost i objektivnost procjena za potrebe računovodstvenih izvještaja i druge svrhe.

Član 52: Licenciranje procjenjivača

Propisuje se da procjenu vrijednosti mogu obavljati lica sa zvanjem ovlašćenog procjenjivača i licencom izdatom od Ministarstva.

Član 53: Sticanje zvanja ovlašćenog procjenjivača

Ovaj član reguliše postupak sticanja zvanja ovlašćenog procjenjivača kroz polaganje ispita, koji organizuje Ministarstvo ili ovlašćeno pravno lice.

Član 54: Zvanje ovlašćenog procjenjivača

Definišu se uslovi za sticanje zvanja ovlašćenog procjenjivača, uključujući polaganje ispita i izdavanje uvjerenja od strane komisije i sl.

Član 55: Izdavanje licence za vršenje procjene vrijednosti

Propisuje se postupak izdavanja licence za vršenje procjene vrijednosti u skladu sa Zakonom.

Član 56: Osiguranje od odgovornosti

Ovlašćeni procjenjivači obavezni su osigurati se od odgovornosti za štetu koju mogu prouzrokovati svojim radom. Ovim se dodatno štite interesi klijenata i osigurava odgovornost procjenjivača.

Član 57: Registar ovlašćenih procjenjivača

Propisuje se vođenje registra licenciranih procjenjivača od strane Ministarstva, koji je javno dostupan. Time se osigurava transparentnost i omogućava javni uvid u status i kvalifikacije procjenjivača.

Član 58: Oduzimanje licence ovlašćenom procjenjivaču

Predviđa se mogućnost oduzimanja licence procjenjivaču zbog nestručnog rada, kršenja standarda ili osude za krivično djelo.

Član 59 Angažovanje ovlašćenog procjenjivača

Propisuje se način angažovanja ovlašćenog procjenjivača kao i sadržina ugovora o angažovanju.

Član 60 Sadržaj izvještaja o procjeni

Propisuje elemente koje izvještaj o procjeni mora da sadrži.

Član 61 Osnov i svrha procjene

Svaka procjena mora imati svoju svrhu koja mora biti jasno i nedvosmisleno navedena.

Član 62: Nadzor nad sprovođenjem zakona

Ovim članom se propisuje da nadzor nad primjenom zakona obavljaju Ministarstvo i Poreska uprava, uključujući kontrolu organizacije računovodstvenih poslova, vođenja poslovnih knjiga i pružanja računovodstvenih usluga i dr.

Član 63: Zapisnik o nadzoru

Propisuje obavezu sačinjavanja zapisnika nakon izvršenog nadzora nad pravnim licem. Zapisnik se dostavlja pravnom licu.

Član 64: Preduzimanje mjera u slučaju povrede zakona

Ovlašćenim službenim licima daje se mogućnost naloženja otklanjanja povreda zakona i preduzimanja drugih mjera u cilju osiguranja usklađenosti sa zakonom. Rok za otklanjanje povreda je jasno definisan.

Član 65: Pravo na žalbu i upravni spor

Pravnim licima omogućava se pravo žalbe na rješenje inspektora Ministarstvu, odnosno pokretanje upravnog spora.

Član 66: Novčane kazne za pravna lica i preduzetnike

Ovim članom propisane su kazne za prekršaje poput nevođenja poslovnih knjiga, nepridržavanja računovodstvenih standarda, neadekvatnog čuvanja dokumentacije, te nedostavljanja ili pogrešnog sastavljanja izvještaja.

Član 67: Novčane kazne za fizička lica

Fizička lica koja obavljaju poslove procjene vrijednosti bez licence, ne osiguraju se od odgovornosti ili ne obavijeste Ministarstvo o promjeni podataka, mogu biti kažnjena novčanom kaznom.

Član 68: Nefinansijsko izvještavanje u prelaznom periodu

Velika pravna lica sa više od 500 zaposlenih dužna su uključiti nefinansijske informacije u svoje izvještaje, poput politika zaštite životne sredine i ljudskih prava, ukoliko nisu pripremila prvi izvještaj o održivosti u skladu sa Zakonom

Član 69: Prvi izvještaji o održivosti

Pravna lica se obavezuju da pripreme prvi izvještaj o održivosti od 2027. godine, dok matična pravna lica velikih grupa pripremaju konsolidovane izvještaje od 2028. godine.

Član 70: Donošenje podzakonskih akata

Predviđa se donošenje podzakonskih akata za sprovođenje zakona u roku od tri mjeseca.

Član 71: Važenje postojećih sertifikata

Ovaj član propisuje validnost postojećih sertifikata izdatih u skladu sa ranijim zakonskim rješenjima

Član 72: Sticanje licence za procjenjivače

Lica koja su do stupanja zakona obavljale procjenu vrijednosti imaju rok od tri godine da steknu licencu.

Član 73: Usklađivanje poslovanja

Pravna lica i preduzetnici imaju rok od šest mjeseci da usklade poslovanje sa zakonom.

Član 74: Odložena primjena

Određene odredbe zakona primjenjivaće se tek nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Član 75: Prestanak važenja prethodnog zakona

Stupanjem na snagu ovog zakona, prestaje primjena prethodnog zakonskog rješenja.

Član 76: Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore.